

ЛЕЗГИ Газет

**Жуван Ватан, ватанэгълияр,
дидед чIал хуьх!**

1920 – йисалай акъатзава

N 27 (10776) хемис 6 – июль, 2017 – йис WWW.LEZGIGAZET.RU

Къимет “Дагпечатдин” киоскрай - 16 манат

Тебрик

ГЪУЪРМЕТЛУ ДАГЪУСТАНВИЯР!

Гъар йисуз 8-июлдиз чи уьлкведа вири халкъдин сувар хъанвай Хизандин, кIанивилин ва вафалувилин югъ къейдзава.

Хизан, тухум - им чун гъар сад патал умудлу далу пад ва гъа са вахтунда гъар са кас вилик финин бине я. Ислягъвили ва сад-садан гъавурда акъуни агъавалзавай дуствилин хизан - им бахтлу аялар тербияламышунин, гъамиша чIехи несилдин гъакъиндай къайгъу-дарвал чIугунин, мергъаматлувилин мурад ар хуьнин ва сада-садаз гъуьрмет авунин замин я.

Инсанди чилел вичин чка, вич вуч паталди халкънавайди ятIа аннамишунин рехъ, эдебдинни руьгъдин чирвилерин бине эцигун хизанда башламыш жезва эхир, гъакъикъи ватанпересвал ина арадал къевезва.

Дагъустанвияр патал хизан алай аямдин обществода вич хуьн важиблу тир виридалайни чIехи ивир я. За яргал йисара сад-садан гъавурда акъуни ва кIанивилин бинедаллаз яшамаш жезвай гъуьлни пабвилин жуьтериз рикIин сидкъидай чухсагъул лугъузва. Мягкем хизанди, хизанда къулайвили алай четин макъамда чун ва чи аялар къутармишзава.

Заз Дагъустандин вири хизанрихъ ислягъвал ва агъваллувал хъана кIанзава. Къуй куь аялар сагъламбур ва шадбур, куь кIвалера чимивал ва къулайвал хъурай!

Дагъустан Республикадин Къил

Р.АБДУЛАТИПОВ

Пуд лагъай чкадал

АЧУХ ВЛАСТЬ

Хийир ЭМИРОВ

“Дагъустан” РИА-да Дагъустан Республикадин милли политикадин рекъай министр Татьяна Владимировна Гамалея хъ галаз массовый информациядин такъатрин векилар гуьруьшмиш хъана ва министрди алатай йисуз авур крарикай, цIи къилиз акъудна кIанзавай мярекатрикай суьгъбетна.

Сифте нубатда Т.Гамалея министерство арадал гъайи вахт рикIел хкана.

- 1990-йисар регъятбур тир лугъуз жедач, гъам чи республика патални. Гъа и чIавуз милли политикадин ва информациядин рекъай министерствони тешкилнай. Министерстводин тIварни масад, адан хиве тунвай везифаярни чIехибур, кар алайбур тир. Разивилелди лугъун лазим я хъи, министерстводин къиле акъвазай ксари ам республикадиз важиблу, итижлу ва герек ведомство тирди успатна ва четин хейлин месэлаяр гъялна.

Вичин рахунра Татьяна Гамалея кIватI хъанвайбурун фикир а кардал желбна хъи, республикада милли политика уьмуьрдиз кечирмишун миллиетрин арада авай алакъаяр хъсанаруниз куьмек гайи зурба ва къетIен вакъиайрихъ галаз алакъалу хъана. Абурук Дербент шегъердин 2000 йисан юбилей, “Россиядин Кавказ” международный политологиядин форум, Дагъустандин дидейрин 2-форум, Хванахвалилин йикъаз талукъарнавай мярекатар акатзава.

Коллективди республикадин исполнительный властдин, чкадин самоуправленидин органрин ва гражданилин обществодин институтрин кIвалах Дагъустандин халкъарин садвал мягкемаруни, абурун гъар йикъан игътияжар таъминаруни, Россиядин Федерациядин къурулушдик кваз демократия вилик тухузвай алай аямда халкъарин арада ислягъвал, меслятвал хуьнин рекъе тун патал хейлин алахъунар авуна. Адалай крар алакъни авуна, вучиз лагъайтIа вирида Дагъустан Республикадин Къилин ва Гъукуматдин къурулушрихъ галаз сих алакъада аваз кIвалахна. РД-дин Гъукуматдин Председателди, адан заместителри, РД-дин Къилин ва Гъукуматдин Администрациядин Аппаратди гъар са чIавуз аквадай хътин куьмекар гана, - лагъана министрди.

Идахъ галаз сад хъиз министерстводи федеральный министерствойрихъ, ведомствойрихъ галаз ни менфятувилелди кIвалахна. Гъа ихътин амадагвили алакъаяр себеб яз Россиядин государстводин милли политикадин Стратегия уьмуьрдиз кечирмишунин, миллиетрин арада авай алакъайрин мониторингдин къурулуш кардик кутуниз ва СКФО-дик акатзавай миллиетрин арада арадал къевезвай къалмакъалар виликамаз чируниз ва абурун вилик пад къуниз талукъ яз совещание къиле тухвана. Лугъун лазим я хъи, государстводин милли политикадин Стратегия уьмуьрдиз кечирмишунин мурад-далди чна гъазурай программариз хъсан

▶ 2

Хци месэлайрикай рахана

Алван РАМАЗАНОВА

4-июлдиз Къурагъ райондиз, къиле РФ-дин Госдумадин, депутат Маграмов Абдулмажид аваз. РД-дин Халкъдин Собранидин депутат Тимур Гусаев, Фикрет Ражабов, Дагъустан Республикадин профсоюзрин векил Абдурагъман Адамов, “Сад тир Россия” партиядин региональный отделенидин исполкомдин председателдин заместитель Мегъамедгъажи Юнусов, Госдумадин депутатдин куьмекчи Пакизат Наметова ва масабур атанвай. Абурун “Къурагъ район” муниципальный тешкилатдин кIил Замир Азизова къаршиламышна.

Сифте нубатда делегация райондин больницадиз фена. Ана азарлуяр сагъар хъувунин кIвалахдихъ галаз таниш хъана. Гуьгъуьнлай “Къурагъ район” муниципальный тешкилатдин къилин кабинетда райондин агъалийрихъ галаз гуьруьшмиш хъана.

Рекъерин учасокдин начальник Лазир Агъабалаева алатай гъафтеда къвайи селди рекъер чIурнавайдакай, ихътин гъалар мукъвал-мукъвал жезвайдакай, абурун дуззар хъийидай техника авачирдакай лагъана ва техникадин патахъай куьмек гун тIалабна.

“Сельсовет Курахский” муниципальный тешкилатдин кIил Сейфудин Къурбанова хъвадай цин линия къайдадикай хкатнавайди, районцентрал алайбуруз хъвадай яд амачирди къейдна, Къурагърин хуьруьн жемят хъвадай целди таъминарун патал гъазурнавай проект къилиз акъуду-

низ 90 миллиондилай виниз пулдин такъатар кIанзавайди лагъана.

Гелхенрин юкъван школадин директор Хидирляс Хидирлясова хуьре эцигъзавай школадин дараматдал 90 процентдин кIвалахар авунвайди, алай йисуз пулдин такъатар чара тавурди къейдна ва пулдин такъатар бюджетдик кутун хъувунин патахъай Госдумадин депутатдив тIалабунин чар вугана.

“Сельсовет Шимихюрский” муниципальный тешкилатдин кIил Хийирбег Гъасретова кIамарал къве муьгъ эцигун чарасуз тирди къейдна, Къурагърилай винидихъ галай хуьрериз зирзибил кIватIдай машин къачудай пулдин такъатар ахъаюн тIалабна.

“Сельсовет Кочхюрский” муниципальный тешкилатдин кIил Аскер Жабраилова Бугъдатепедин хуьр хъуьтуьн къишлахрин чилел алайди, и кар себеб яз и чилел хуьруьн поселенидин ихтиярда авачирвилляй, кIвалер эцигиз, чилер госрегистрация ийиз тежезвайди, райондин аранда авай муькуь поселенийрин чилер муниципалитетрин ихтиярриз вахканвайди къейдна, и важиблу месэла гъялиз куьмек гун тIалабна. Хуьруьз къевезвай рекъиз кIил цунин ва муьгъ ремонт авунин патахъай хуьруьн агъалийри хъенвай тIалабунин чар Госдумадин депутатдив вугана.

Мугъманри къарагъарнавай месэлаяр гъялун патал чпивай жедай куьмекар гудайди малумарна.

З.Азизова меркездай атай мугъманриз сагърай лагъана.

ХУЬРУЬН МАЙИШАТ

Чи ерияр кIвалахдай, суьрсет гъасилдай инсанриз жагъин тийидай хътин чкара я. Чилел кIвалахдай касдиз гъукуматдини куьмекар гузва, райондин территориядани махсус проектар, программаяр кардик кутазва. Къачу чил, ая кIвалах, гъасила суьрсет...

▶ 6

СПОРТ

Мегъарамдхуьруьн районда А.Исрафилован тIварунихъ галай Спортдин комплексда греппингдин Gi ва No Gi жуьрейрай Дагъустандин Кубок къазанмишун патал акъажунар къиле фена... Къизгин бягъсера Дербентдин команда 1-чкадиз лайихлу хъана.

▶ 12

Регионрин СМИ-рин векилрихъ галаз гуьруьшмиш хъана

4-июлдиз “Дагъустан” РИА-дин майдандал “Ачух власть” проектин сергьятра аваз РД-дин печатдин ва информациядин министр Рашид АКАВОВ регионрин СМИ-рин векилрихъ галаз гуьруьшмиш хъана.

Ведомстводин кили журналистриз министерстводин кваллахдин нетижайрин гьакьиндай ва Дагъустандин печатдин министерстводин вилик акъвазнавай важиблу месэлайрикай суьгьбетна.

Кылди къачуртла, ада малумарна хьи, ведомстводиз таби тир идарайрин члехи пай цийикла тукьур хъувунин гьалда ава. “Финансрин рекъай четинвилер авай шартара масс-медиа патал четин вахт я. Амма чи газетри, журналри ва телевиденидин каналри вилик акъвазнавай вири месэляяр тамамдаказ килиз акъудзава”, - лагана Акавова.

Ведомстводин кили кьетлен фикир милли члаларал акъатзавай газетрин векилри гана: “Им Дагъустандин культурадин ва литературадин са жуьредин кьизилдин фонд я. Амур тамамдаказ хайи члал чизвай ксар я. Уьлкведин жуьреба-жуьре регионрин амадагивай Дагъустандин газетар Интернетда зайифдаказ кьейднава лугъудай гафар мукьвал-мукьвал ван жезва. Исятда чун милли газетриз сетда чка жагъуриз чалишмиш жезва. Интернет-май-данда хуси контент вилик тухун патал хейлин фикирар ийизва. И кар патал чна тайин уьлчме тукьурнава, абур кведай йисалай интернетда анжах государстводин тапшуругъ милли сегмент вилик тухун патал кардик кутада”, - малумарна ведомстводин кили.

Пресс-конференция киле физвай вахтунда, гьакни кьелзавайбурув газет ахгакъаруниз талукъ важиблу месэлайризни килигна. Рашид Акавова гъавурдик кутурвал, и месэлада ада гуьзчивалзава ва ам гьалун патал кьунши республикадин амадагирин тежриба ишлемишда. “Кеферпатан Осетияда и месэла гьалун патал сенаторди иштиракна ва аниз Москвада Россиядин Почтадин векилар гъана. Чнани федеральный собранидин чи депутатривай и месэладиз фикир гун тлаабзава”, - кьейдна министрди.

Дагъустандин журналистар патал чирвилерин курсар гележегдани киле тухудани лагана вугай суалдиз жаваб гуналди, Р.Акавова хабар гайивал, ихтин практика давамарда (виликрай РД-дин печатдин министерстводи СМИ-рин векилар патал семинар Интернетда киле тухузвай).

Пуд лагъай чкадал

къимет гана ва абур килиз акъудун патал финансар ахъаюнал гьалтайла, республика Ростовдин областдилай ва Москвадилай алаатайла, пуд лагъай чкадиз лайихлу хъана. И важиблу программа килиз акъудунин кардик республикадин вири министерствойри, ведомствойри, муни-ципалитетри чпин пайни кутазава. Вучиз лагъайтла, милли политикадин майданар гегенш я: абурок культурани, медицинани, образованини, спортни, яшайишни акатзава.

Дагъустанда милли политикадиз талукъ яз тухузвай вири крарикай агъалияр хабардар авунин мураддалди министерстводи республикадин массовый информациядин такъатрихъ, маса ведомствойрихъ, общественный организационрихъ галаз хъсан алакъяяр тешиклана. Гьелбетда, ида разивалдай нетижайрни арадал гъизва.

Министрди лагъайвал, эхиримжи кьве йисуз Россиядин хейлин регионрихъ, кьечепатан уьлквейрихъ галаз амадагивилин, дуствилин алакъяяр арадал гъуниз еке фикир гузва. Ик, ци республикадиз Азербайжандин, Ирандин, Швейцариядин Россияда кардик квай посольствойрин векилар атана ва санал кваллахунин, иллаки культурадин ва туризмдин рекъай, жигъетдай меслятдал атана. Туризмдин хел вилик физвайди Дербент шегьердиз кьезвай туристрин кьадар са шумуд сеферда артух хъуни тестикъарзава.

Министерстводи неинки Россиядин регионра авай, гьакл дуньядин майданда яшамин жезвай дагъустанвийрихъ галазни алакъяяр мягкемарзава. Алай йисан сентябрдин эхирра Махачкъалада кьечепатан уьлквейра яшамин жезвай ватандашрин еке форум тешиклана. Ада экономикадин, культурадин ва туризмдин алакъяяр мадни гегеншардай мумкинвал яратмишда.

Мадни са разивалдай кар - министерстводи шегьерин, районрин муниципальный тешикатрихъ галаз сих алакъяда аваз кваллахун давамарна. Республикада миллетрин садан-садахъ галаз авай алакъяяр хуьн ва вилик тухун патал члехи пай тешикатрихъ галаз санал кваллахунин рекъай икъярар къабулна. Гьар райондин, шегьердин администрацияда миллетриз талукъ месэляяр гьалдай заместителар тайинарна, ара-ара абурухъ галаз гуьруьшар киле тухузва.

Эхирдай Татьяна Гамалея кьейдна: - Чна Кавказда ислягъвал ва меслятвал хуьниз къуллугъзава, экстремистрин ва сепаратистрин идеологиядихъ, исламдин радикализмдихъ галаз женг члугъвазва, Дагъларин уьлкведин халкъарин, районрин, жуьреба-жуьре динрин арада пайгарвал мягкемарзава, республикадин миллетрин арада жезвай гуьжетар меслятдалди гьализ куьмекзава, кьизгин гьалар арадал атунин вилик пад къазва, дуствилин, амадагивилин вири гьерекатриз, крариз рехъ ачухзава.

Министрди журналистрин хейлин суалриз жавабар гана.

Музей “Россия - зи тарих”

4-июлдиз Дагъустандин Кьил Рамазан Абдулатипов “Россия - зи тарих” тарихдин паркунин эцигунрин майдандал фена.

Адахъ Дагъустандин Гьукуматдин Председатель Абдусамад Гьамидов, Сад лагъай вице-премьер Анатолий Къарибов, вице-премьер Гьасан Идрисов, Дагъустандин эцигунрин, архитектурадин ва ЖКХ-дин министр Ибрагьим Къазибеков ва Махачкъаладин мэр Муса Мусаев галай.

Абдусамад Гьамидова Республикадин Кьилиз эцигунрин кваллахар графикдин биндаллаз, кваллахрин са бязи жуьрейрай виликни кваз киле физвайди лагана. “Дараматдин ракъунни бетондин конструкцириз бетондин къаришма цана куьтгънава. Алай вахтунда худда кьенепатан кваллахар киле физва. Вентиляциядин тадаракар ва цаяр кьуниз акси цин турбаяр эцигунин кваллахар киле физва. Гьа са вахтунда дараматдин кьечел патар безетмишзава”, - лагана министрдин кабинетдин кили. Ада Рамазан Абдулатипов инанмишарна хьи, объект вахтунда вахкуда ва кваллахдин ерини вини дережадинди жеда.

“Им республика патал важиблу объект я. Дагъустан Россиядин культурадин тарихдин майданда ава. Чаз и майдандик кахъун лап важиблу я. Са вацралай ина еке ва гуьрчег центр пайда жеда - аквадай гьа-

ларай, мастерри чпелай алакъядай вири кваллахар ийизва. Музейда Дагъустандин халкъарин культурадин тарих вини дережада аваз квалурда”, - лагана региондин Кьили.

Ада гьакни рикел хкана хьи, Дагъустанда Кавказдин дяве куьтгъ хъана 155 йис алаатайдалай гуьгъуьниз сифте яз культурадин тарихдин “Ахульго” комплекс эцигнай. Вири рикел хуьнин ва умуми тарихдин мемориал тир ам уьлкведин Президентди хъсан гафаралди тебрикнай. “Гьавилияй вири тарих, гьакл 1999-йисан вакъиярни, Владимир Путин политикадин тарихдин килиз атунни ина бинеламишда. Объект эцигун Дагъустандин Гьукуматдин Председатель Абдусамад Гьамидован гуьзчивилик ква. Им ватанпересвиле кваллах я. Зун инанмиш я хьи, и жуьреда жавабдарвилелди эгечлуни музей вахтунда вахкуда. Музей “Россия - зи тарих” Дагъустандин меркездин безег жеда. Музейдин территория тамамдаказ гуьрчегарда. Ина шегьерэглияр патал парк жеда”, - малумарна Р.Абдулатипова ва алава хъувуна хьи “агъалиярни ихътин кил кутунрив кьайгъударвилелди ва гъавурда аваз эгечлун важиблу я”.

РД-дин Кьилин ва Гьукуматдин Администрациядин пресс-къуллугъдин ва информациядин управление.

Ватанпересвилелди кваллахин

СЕМИНАР-СОВЕЩАНИЕ

Дагъви ШЕРИФ

И йикъара Дагъустан Республикадин Тахо-Годидин тиварунихъ галай Милли музейда Дагъларин уьлкведин районра кардик квай Россиядин халкъарин адетдин культурадин центрайрин кваллах хъсанаруниз талукъ семинар-совещание киле фена.

РД-дин культурадин министерстводи, республикадин халкъдин яратмишунрин квалли (РДНТ), Милли музейди, республикадин учебно-методический центради тешиклай и мрекатдиз муниципальный те-

на. Месела, абур федеральный программайри кутах хуьн патал ихтиярар квалурзавай вири шагъадатнамаяр, устав тукьурун, дараматдихъ “зеленка” хуьн чарасуз я.

- Чна республикадин агъалийрин, сифте нубатда, жегьилрин эдебдин, марифатдин гьакьиндай жаваб гузва. Ватанпересвилелди кваллахун сифте чкадал эцигун герек я.

Семинар-совещанидал музейрин, центрайрин фондари учёт тухуниз, экспонатар хуьнин кар алай кьайдайриз, центрайри тешиклзавай выставкайриз, акъудзавай таб-журналриз, гузвай хабарриз талукъ месэлайриз иллаки гзаф фикир гана. И месэлайрай П.Гьамзатовдин тиварунихъ галай Дагъустандин ИЗО-дин музейдин директор Салигъат Гьамзатова, Милли

килатра Россиядин халкъарин адетдин культурадин центрайрин директорар, районрин культурадин управленийрин начальникар, республикадин бязи министерствойрин векилар атанвай.

Иштиракчияр Дагъустандин культурадин министр Зарема Бутаевадин заместитель, РДНТ-дин директор Марита Мугадова кьаршиламишна ва кьетлен тарих авай дараматда кваллах башламишунай музейдин коллектив тебрикна. Министрдин заместителди районра Россиядин халкъарин адетдин культурадин центрайрин кваллах тартибда твадай советар тешиклунин, хуьрера центрайра ахъаюнин кваллах башламишун лазим тирди кьейдна.

Марита Мугадова центрайра кьанунрив кьайдайвал ахъаюнин месэладални акъваз-

музейдин директордин заместитель Заира Кильдеева рахана. Кватл хъанвайбурун вилик музейрин къуллугъчияр тир Елена Мамаевади, Анна Алиева-Самарскаяди, Марьям Сайгитовади ва масабур чпин фикирар лагана.

РДНТ-дин векилри центрайрин сайтар арадал гъуниз талукъ яз ихтилат кудна.

Республикадин туризмдин ва халкъдин художественный сенятрин министерстводихъ галаз икъяр хъайивал, Россиядин халкъарин адетдин культурадин центрайри абурухъ галаз сих алакъя хуьда.

Республикадин учебно-методический центрадин регьбер Калимат Эльдаровади эхирдай кьейдайвал, ихътин мярекатар мукьвал-мукьвал тухунихъ еке метлеб жеда.

Хкведа зун, хкведа

Сейфудин ШАГЪПАЗОВ

Малум тирвал, **29-июлдиз** къадим Ахцега 18-сеферда лезгийрин къагъриманвилини "**Шарвили**" эпосдин сувар киле тухуда. Заз сифте нубатда чи халкъдиз а

сувар багъишай баркаллу хва Имам Яралиеваз ва амай къуьн кутурбурузни баркалла, аферин лугъуз кланзава. Вучиз лагъайтла суварин дережа зурбади я. Ам Шарвилидин руьгъ чахъ галаз гъамишанда авайди къалурзавай ва адан камаллу весияр риклел хкизвай, хайи ватан хуьниз, пайи-паяр тахъуниз эверзавай, халкъдин садвал, хайи чилин битаввал хвейила чал са карни текъведайдахъ инанмишарзавай мярекат я. Генани ам чаз абадвилехъ, экуьвилехъ, сагъламвилехъ тухузвай, баркаллу крадин сагъибар хъунин мураддалди анжах виликди фин истемишзавай сувариз элкъвенва. Чун са члавузни ажуз тахъуниз эмирзава, магълуб тежедайдахъ члалахъарзава, клева гъатайтла, чун куьмек авачиз амуьк тийидайди, пуд сефер эверунни вич къведайди ва душмандин рух югъурдайди лугъузава.

Чал халкъдин сиверай къватл хъуьнуна и имарат агакъарай Забит Ризвановаз ва Байрам Салимоваз женнетдин къапуяр ахъа хъурай лагъана дуьа ийзва за. Гаф сеферра и мярекатдин тамашачи хъайи зазни лугъудай гафар авачиз туш.

1. Халкъдин жуьреба-жуьре къатар иштирак авун патал и сувар къадим Грецияда арадал атана, нубатдалди маса гъукуматра киле тухузвай Олимпийский къугъунар хъиз, Дербентдин къеледилай гатлунна йиса са районда ва я хуьре тухун. Шарвилидин ватан Тури (Ахцега) ятлани, адаз Гияр (Къурагъ) шегъерни кландай, гиярви аскерар виклегъбур яз чидай. Са шакни алач, Ахцега хъсан музаяр ва маса фикир желбдай чкаяр ава. Авайвал лагъана кланда, аниз гъар йисуз муькуь районрай са ксар - администрацийрин къуллугъчияр къевезва. Эгер чкаяр дегишайтла гъа чкайрин агъалийривайни суварик къевез жеда.

2. Амай районрини сувариз гъазур хъунин барадай Стлал Сулейманан райондин тежрибадикай менфят къачун. Гъа райондин школайра хъиз, Шарвилидиз талуьк тарсар тухун, сегънеяр эцигин.

3. Гъар йисуз гузвай Шарвилидин дипломар, премияр гузвайбурук алимрихъ, спортсменрихъ, культурадин, искусстводин сагъибрихъ галаз санал гзаф аялар хана тербияламишзавай хизани жен, хуьрера зегъмет члугъазвайбурук (малдар, хипехъан, члижербан, багъманчи) къейд ийин. Чи халкъдихъ гъар девирра зегъметдани чпин бажарагъ ва алакьунар къалурзавай рухваяр ва рушар хъайиди я.

4. Шарвилидиз талуькарнавай шииррин конкурс малумарин. Конкурсдин гъалибчиди вичин шиир суварин сегънедилай келин. Гъуьрметлу Шарвилидин невейар, за куь фикирдиз са шиирни гъизва:

Хкведа зун!

"Ахвар такуна квар хадач" - лезги халкъдин мисал.

I

Гъакъикъат туш, ахварай
Атанвалда Шарвили.
Суван хуьруьн къуьзекдие
Раханвалда Шарвили:

- Зурзадайвал клвачик чил,
Садвилелди къуна зил.
Эвера гъа жуьреда,
Хкведа зун, хкведа!
Хкведа зун, хкведа!
Лезги чилел элкъведа.
Фида Куьре-Къубадиз,
Гъар са хуьруьз, убадиз,
Самурдизни Къевеардиз,
Къевепеледиз, Кълардиз...

Гъар жуьредин хкетар,
Ихтилатар-суьгъбетар
Ван къевезва зи япариз,
Гъикъван яб гун гафариз?
Зи къве вилиз акурай,
Зун жуь-жувахъ агъурай.
Дере-тепе клвачикда
Аматла зун килигда:
Уьткъеввал чи ксарин,
Вафалувал сусарин,
Ягъни намус куматла,
Члехи-гъевечли чизматла.
Хатур-гъуьрмет арада
Килигда зун аматла.
Пагъливанар, алимар,
Итимвал квай гъакимар.
Зуьрнедин ван мелерал,
Ашукъ алай мехъерар.
Ахъайна къве лув-къве гъил,
Хъийизматла лезги куьул.
Чи рушари, вахари,
Тешпигъ авай махариз,
Яргундални Миграгъа
Хразматла сумахар.
Испиквидин къапарин,
Кар аматла тупларин,
Клиривиди гъазурай,
Ахвадатла гапурай.
Лезги халкъдин гъерекат,
Хайи чилин берекат:
Ичин багълар, бахъаяр,
Къуьлуьв ацлай талаяр,
Къурушарин суьруьяр
Такунайтла къери яз.
Гъар са нямет булдаказ
Ахвадатла яраб заз?
Хъийизматла гузанар
Тух жедайвал хизанар,
Чул чизматла Хъукъвариз,
Рутулвийриз - къахариз.
Цкен, гумба, афарни
Гелхенвийриз камбарни,
Манкъулида, Хъуьлуьтла
Хъийизматла иситла?...

II

Ажугъ гъатда зи чанда
Такурай заз Ватандай
Халкъдин иви хъвайибур,
Чиркедин тум цайибур,
Чал-кечирар-барчияр,
Хаинарни къучияр,
Садвал квадрай небгетар -
Чураибур чи адетар.
Чуьруькдик кыл квайбурук,
Гъарамда вил авайбурук,
Баж тагайбурук сувариз,
Далу гайбурук гъуцариз,
Мердвал, лезги намусни
Кумачирбурук са клусни,
Чаб чан алай мейитар,
Руьгъ мурсу къур баятар,
Тум къекъурдай тартаяр,
Яд кужумдай шалтаяр.
Зун хквелди чилиз фий,
Клан квачир гъуьлуьз фий.
Эгена геж авуртла,
За лагъайвал тавуртла,
Гъар са хуьре къве гъамбал
Къекъуьрда за клвалба-квал.
Къаз къамалай акъудда,
Зинданра чан хкудда.
Хкатайбурук элдикай,
Къутар жедач селдикай.
Тахъана хуьй чахъ садвал,
Ахвадач чаз азадвал.
Ик! амуькчи за Ватан
Жеда даим са патан...
Гъахъвал авай бинеда
Пачагълуьгъдиз элкъведа.
Куьн уях хъай береда
Хкведа зун, хкведа!

Акъуднава за къарар:
Вахтуналди зи крар
Авун патал тамамар
Ихтибарда Имамал*!!!

* Имам Яралиев

Риклелай тефидай баркаллувилини йикъар Чесмадин женг

Хийир ЭМИРОВ

Тарихда гъатнавай делилралди, урус яракъдин винизвал, урус командиринни аскерин жуьрэтлувал, алакьунрин, бажарагъдин артуханвал успатзавай дявьяр, женгер садни-къвед хъанач. 1770-йисуз туьркверинни урусин арада къиле фейи Чесмадин женгни ахъгинуьрукай сад я.

Риклел хкиз кланзава хъи, Кавказдин чилерин, Чуулав гъуьлуьн, Крымдин иевисвал авунин къастар авай уьлквьяр тлимил тушир. Иллаки Урусатдин ва Туьркиядин империяр чпин итижар патал алахъна. 1568-1918-йисара урусинни туьркверин арада 12 сеферда дявьяр къиле фена. Абурун арада Эгей гъуьлуьн ятара Туьркиядин Рагъаклидай патан къерехда Чесмадин къурамадиз гъахънавай паюна (бухтада) дяведин гъерекатарни арадал атана.

Лугъун лазим я хъи, и женг елкенар алай флотдин гимийрин арада къиле фейи члехибурукай сад я. Ам къве патал пай жезва. Сад лагъай женг Хиоссдин проливда 5-июлдиз къиле фена, къвед лагъайдини - Чесмадин бухтада 7-июлдиз. А члавуз туьркверин флотдиз еке ягъунар къуна.

1768-йисуз туьркверихъ галаз дяведик экечлай Урусатдин пачагъди Балтийский гъуьлуьн флотдикай са шумуд эскадра, туьркверин дикъетлувал квадарун патал, Средиземный гъулел рекъе туна. 1769-йисуз Кронштатдай адмирал Г.Спиридов ва контр-адмирал Д.Эльфинстон къиле аваз къве эскадра рекъе туна. Средиземный гъулел алай къуватриз граф А.Орлова регъбервал гузвай.

1770-йисан июндин эхирра урусин сад авунвай эскадрадиз Туьркверин флот Чесмадин гъуьлуьн къурамадиз гъахънавай паюна авайди акулна.

Хъсандиз яракъламишнавай 16 гимидикай, 6 фрегатдикай ва куьмекчи 50 луьткведикай ибарат (абурал 1430 яракъ-туп алай) флотдиз Ибрагъим Хусамиддин-пашади команда гузвай. Урусин флотдик хъсандиз яракъламишнавай 9 гими, 3 фрегат ва 17 луьткве (740 яракъ-туп) квай. Акъазвайвал, туьркверин флотдихъ къве сеферда артухан къуватар авай.

Тарихчийри къейдзавайвал, туьркверин гимияр члемерукдин жуьреда, къенезян гана акъвазнавай. Сад лагъай цларце 7 гими ва къвед лагъай цларцени 12 гимини фрегат акъвазарнавай. Куьмекчи луьтквьяр къвед лагъай цларцелай анихъ галай. Гимияр и жуьреда акъвазаруни абуруз гегъеншдиз инихъ-анихъ фидай ва чпиз кланивал артиллерия ишлемишдай мумкинвал гузвачир.

Урусин командирри ихътин гъалдиз дуьзгуьн къимет гана ва адмирал Спиридован теклифдалди, туьркверин гимийриз гзаф зиян гудай къайдада женгиник экечлна.

5-июлдин экуьнахъ урусин эскадра Хиоссдин проливдиз гъахъна ва главнокомандующий Алексей Орлован буйругъдалди, жергейра акъвазна. Орлов вич "Пуд Иерарх" твар алай, хъсандиз яракъламишнавай гимнада авай. Къиле "Европа" ва "Евстафий" гимияр акъвазнавай. И гимийрал Спиридован эмирдалди Урусатдин пайдахарни хкажнавай. Сятдин 11-даз эскадради душмандин флотдал гъужумна. Урусин гимияр патав агакъдайла, туьрквери тупарай яна. Сада-садаз тупарай цлай гуникди туьркверин "Реал-Мустафа" ва урусин "Евстафий" гимийри цлай къуна. Са арадилай къведни хъиткъинна. Адмирал Спиридовалай гими хъиткъиндалди масадаз эхъкечлиз алакьна. Флагмандин гими батмиш хъайила душмандин флотдин жергейрик синих акатна. Урусри туьрквер мадни клева туна.

Гуьгуьнин юкъуз къилин командующий А.Орлован гуьзчивилик кваз военный совет къватна. Ана командирар Г.Спиридова, С.Грейга, Д.Эльфинстона, Ю.Долгорукова, И.Ганибалла ва масабуру иштиракна. Орловани Спиридова, йифен шагъвардикай менфят къачуна, Чесмадин бухтада авай туьркверин флотдиз цлай ягъун теклифна. И кар патал С.Грейган командованидик кваз махсус 4 десте (хъсандиз яракъламишнавай 4 гими, 2 фрегат ва тупар гзаф алай "Цайлапан" гими) тешкилна.

Орлован эмирдалди Грейг тади гъалда Чесмадин бухтадиз мукъва хъана ва галаз-галаз туьркверин гимийрал бомбаяр гадарна. Абуруз "Европа", "Ростислав", "Саратов", "Африка", "Цайлапан" гимийрини куьмек гана. Са акъван вахт алатнач, туьркверин сад лагъай гими хъиткъинна. Цлай квай клусар, кларасар маса гимийрини аватна. Са арадилай къвед ла-

гъай гимини хъиткъинна. Урусри тупарай ягъунарни акъвазарнач. Ина халисан цлун ялавар арадал атана. Экуьнахъ малум хъайивал, туьркверин лап хъсандиз яракъламишнавай 15 гими, 6 фрегат ва куьмекчи 40 луьткве канвай. "Родос" твар алай гими урусин гъиле гъатнавай. Эгер туьркверикай 11 агъзур кас телеф хъанатла, урусикай къейиди анжах 11 кас тир.

Урусатдин флотди къазанмишай гъалибвикай Петербургдизни хабар агакъна. Пачагъ II Екатеринади граф Орловаз гъалибвал мубаракзавай ва сагърай лугъузвай чар рекъе туна. Женгера тафаватлу хъайи командирар, матросар жумартвилелди шабагъралди къейидна.

Военный ва политический жигъетдай Чесмадин женгинихъ еке метлеб хъана. Флотдин члехи паюникай магърум хъайи Туьркияди урусиз акси гъерекатар хъуьнунач. Гъа и кар сеbeb яз урусини туьрквери Кючук-Кайнарджийский ислягъвилин икьрарни кутлунна. Чесмадин женгнини Урусатдин флотдин итиж ва метлеб хкажна.

И гъалибвал фикирда къуна, II Екатеринади Царский Селода (1778-йис) Чесмадин колонна, Чесмадин дворец ва Чесмадин килиса эцигна.

Полтавадин женг

Земфира БАБАЕВА

Россиядин тарихдиз вил вегейтга, аквада хьи, чи уьлкведин халкь лап дегь заманайрилай инихь кьиле фейи дявейрин, инкьилабрин, чилер, сергытар гегеншарун патал жуьреба-жуьре женгерин шагь-идар хьана. Амма чи халкьар, вири сад хьана, Ватан хуьз кьарагьна, Россия кьуватлу авуна, армия мягкемарна. I Петр кьиле аваз урусрин, XII Карл кьиле авай шведрин армиядин Полтава патал кьиле фейи женг Кеферпатан дяведа виридалайни члехи женг яз гьатнава. И женг 1709-йисан 8-июлдиз Полтавадин патав, Украинадин чилел, Днепр вацун чапла пата кьиле фена. И дяведа Россиядин кьуватар гьалиб хьуни Европада машгур хьанвай шведрин армияди агьавал авунал эхир эцигна, Россиядин авторитет хкаж хьана.

Шведри рей гун

10-июль Россиядин баркаллувилин югь - Полтавадин женгина I Петр кьиле авай урусрин армияди гьалибвал кьазанмишай югь я.

1700-йисан Нарвадин женгилай гуьгьуьниз XII Карлдин армиядиз Европада гзаф уьлквейрихь галаз дявеяр тухудай мумкинвал хьана. I Петрди XII Карлдивай Ливониядин пай вахчурла, Нева вацал Санкт-Петербург шегьердин бине кутуна.

Юкьван Россиядиз гьахьна, Москва кьачун кьетнавай шведрин пачагьди Полтавадин женгина гьалибвал кьазанмишун патал гзаф чалишмишвилер авуна. Амма I Петрдин армиядин хура гьатай XII Карл кьиле акатна, ам Османский империядиз катна.

1708-йисан октябрдиз I Петрди гетман Мазепада авур хиянаткарвилекай ва ам казакрин члехи пай галаз шведрин патав фенвайдакай малум хьана. Императорди суьргунда авай, вичи менефис авунвай полковник Семен Палий Мазепадин чкадал тестиькарна. И карди казакри Россиядин тереф хуьн таьминарна.

1709-йисан 30-апрелдиз шведри Полтавадал вегьена. Кьиле полковник А.Келин авай анин гарнизондилай душманрин са шумуд гьужумдиз рум гуз алакьна, нетижада шведрин кьушунрикай 6 агьзурдалай виниз аскерар телеф хьана. Майдин эхирра Полтавадин патарив I Петрдин гьилик квай урусрин армиядин кьилин кьуватар атана. Абуру Ворскла вацун чапла пата, Полтавадин кьаншарда акьвазна. 16-июндиз хьайи советдал Императорди кьилин женг тухуникай малумарна. И кар кьилиз акьудун патал урусрин армиядин кьиле авай аскеррин отрядди Полтавадин кефердихьай, Петровка хуьруьн патав, Ворскла вацаллай вири армиядиз элячдак мумкинал гана.

19-июндиз I Петрдин армия Семеновка хуьруьн патав атана. Кьве патайни гзаф кьуватар кьватл хьанвай. Урусрин армиядихь 60 агьзур аскер, 102 туп, Карлдихь 37 агьзур аскерни 41 туп авай. Женгина гьакI урусрин 9 агьзурдав агакьна атлуйрини казакри иштиракна.

1709-йисан 27-июндиз (8-июлдиз) урусринни шведрин гьужумрин гьерекартар башламиш хьана. Урусрин частари шведар артиллериядин цун хура туна, ахпа какахай женг кьиле фена. Гьа и йикьан сятдин цусадалди I Петрдин армияди шведрин кьушунар тамамвилелди дарбадагьна. Гзаф кьизгьин, какахай женгина кьегьалвал, жуьрэтлувал кьалурай I Петрдин армияди члехи гьалибвал кьазанмишна.

Полтавадин женгина шведрин 11 агьзур аскер телеф хьана, сагьдиз амайбуру катна. Урусрин 1345 аскер телеф, 3290 касдал хирер хьана.

Шведрин 23 агьзур аскер есирвилени гьатна, абурукай анжах 4000 касдиз чпин ватандиз хьфидай мумкинвал хьана. Есирвиле кьунвай шведрикай урус армиядин драгунский кьве полк тешкилна.

Полтавадин дяведилай гуьгьуьниз шведрин армия лап такьатсуз хьанвай. XII Карл Мазепани галаз катна, Османский империяда чьунуьх хьана.

Полтавадин женгинади Кеферпатан дяве акьалтнач. Амма а женгини Урусатдин армиядин кьудратлувал кьалурна, дуьньяда Россиядин авторитет хкаж хьана.

* * *

1909-йисуз Полтавадин женгинин 200 йис тамам хьуниз талуьк яз чи уьлкведа члехи сувар кьейднай. Советрин девирда анжах 1950-йисуз Полтавадин женгинин тарихдин музей ачухнай. 1981-йисалай, члехи вакьадин 275 йис тамам хьуниз килигна, Полтавадин женг кьиле фейи майдан гьукуматдин тарихдинни культурадин заповедник яз малумарна.

100 йис кьейдна

Хийр ЭМИРОВ

Кьадим шегьердин агьалийри чпин баркаллу рухвар рикел хуьн патал датлана кьайгьу члугвазва. Шегьерда яшамаш хьайи, зегьмет члугур ва уьлкведин халкьдин майишат вилик тухуник, кьудратлувал мягкемаруник, халкьдин дуланажагь хьсанаруник дирибашвилелди чпин пай кутур инсанрин тварарихь куьчяр, идараяр язава, шегьердин майданрал абуруз памятникар хкажзава.

Гьа ихтинбурукай сад генерал-лейтенант Гьуьсейн РАСУЛБЕГОВНИ я. Адан 100 йис тамам хьунихь галаз алакьалу яз тешкилнавай мярекатда гзаф инсанри иштиракна. Абурун арада Дербент райондин администрациядин кьил Мегьамед Желилов, адан заместитель Фатулла Фетуллаев, райондин Собранидин председатель Мажмудин Семедов, администрациядин крар идара ийидай управляющий Руслан Касимов, РУО-дин начальник Суфиян Надилов, жегьилрин крарин ва туризмдин рекьай отделдин начальник Рафил Гьажигьамедов авай.

Мярекатдин иштиракчияр генерал-лейтенант Расулбегован бюстни авай шегьердин Женгинин баркаллувилин музейдиз фена. Ина абуру генералдин биографиядихь, ада уьлкве патал авур краихь галаз таниш хьана. Гь.Расулбегов рикел хьуналди М.Желилова лагьана:

- Генерал-лейтенант Расулбегова метлебу вакьайрив ацланвай ярги ва экуь уьмуьр тухвана. Адахь тешкилатчивилин, гьакI

жуьреба-жуьре рекьерай алакьунар, бажарагь авай. Ватандиз ва халкьдиз вафалувилелди кьуллугь авур касди инсанрин, вичи кьуллугь авур коллективрин арада еке гьуьмет кьазанмишна.

Ада са вахтундани хуси итижар уьлкведин итижрилай вине эцигна. Гьакьисагьвилелди, низамлувилелди, везифаяр намуслувилелди кьилиз акьудуналди ам гьамиша масадбуруз чешне хьана. Гьукуматди генерал-лейтенантдин гьакьисагь зегьмет, вафалу кьуллугь Ленинан, Ватандин Члехи дяведин 2-дережадин, Яру Гьед, Зегьметдин Яру Пайдах орденралди, "Женгинин лайихлувилерай", "Одесса хуьнай", "Кавказ хуьнай" ва маса медалралди кьейдна.

Рахунрилай гуьгьуьниз иштиракчияр Гьуьсейн Расулбегова клелай ва чирвилер кьачур Дербент шегьердин 1-нумрадин школадиз фена. Шегьерэглийри мемориальный кьулунин кланик цуьквер эцигна ва рикел аламуькдай шикил яна. Юбилейдихь галаз алакьалу шад мярекат генералдин хайи хуьре - Рукела даварна.

Чи жегьилар

Лап хьсанбурун жергеда

Низамдин КЪАЙИНБЕГОВ

И йикьара Санкт-Петербургдин "Конгрессрин дворец" комплексда Россиядин Гьуьлерин дяведин флотдин образованидин идараяр акьалтпанавай лап хьсан 77 жегьил офицердиз рикел аламуькдак "Константиновский знак" гуниз талуькарнавай шадвилеин мярекат кьиле фена.

Россиядин флотдин бине куртурди пачагь I Петр я. Флот маднин кьудратлу хьуник чпин пай кутур пачагьар, полководецар, адмиралар гзаф хьана. Абурун арада вичин вири уьмуьр ВМФ-диз бахш авур члехи князь, генерал-адмирал Константин Николаевич Романовни авай. Адан баркаллу крар фикирда кьуна, 2004-йисуз Россиядин Федерациядин Президентдин крар идара ийидай Управлениди ва оборонадин министерстводи кьил кутуналди, Россиядин офицеррин итиж хкажунин, жегьилар ватанпересвили руьгьдаллаз тербияламышунин мураддалди жегьил офицерар шад гьалара агьмишдай мярекат тешкилна. Алатай 13 йисуз "Константиновский знак" уьлкведин ВМФдин образованидин идараяр куьтгьай агьзурдалай виниз офицерриз гана.

Шад жедай кар ам я хьи, цинин мярекатдал лап хьсанбурун жергеда аваз П.Нахимован тварунихь галай, Яру Гьетрен орден авай Чулав гьуьлуьн военно-морской кьилин училище куьтгьай жегьил лейтенант Рустам РУСТАМОВАЗНИ "Константиновский знак" гана.

Рустам Рустамов Мегьарамдуьруьн райондин Хуьрелрин хуьрйя я. Россиядин Федерациядин Яракьлу Кьуватарин офицер жедай мурад адахь гьечли члавалай авай. Школадилай гуьгьуьниз военный вуздик экечдак

мумкинвал тахьай гада кьвалахдив эгечна. Са тимил вахтундилай ам армиядин жергейриз фена. Сахалиндин областдиз акьатай Р.Рустамова пияда кьушунра кьуллугьна. Ада гимийрин капитанрикай, матросрикай, ватанэгли Михаил Лезгинцеван адмирал рухвайрикай ктабар клелна, адан рикле гимийрин капитан хьунин мурад гьатна.

Мурадди вилик ялзавай гада армиядилай гуьгьуьниз Тихоокеанский военно-морской кьилин училищедик экечна. Пуд лагьай курс куьтгьайла, лап хьсандиз клелзавай жегьил Севастополда авай Чулав гьуьлуьн Яру Гьетрен орден авай кьилин училищедиз рекье туна. Лезги кьегьалдинани вич бажарагьлу, тапшурмишай кар уьтквемвилелди, намуслувилелди кьилиз акьуддай кас яз кьалурна. Клелунани, кьуллугьдани, спортдани, общественный уьмуьрдани сифте жергейра авай курсант Р.Рустамова виридан патай гьуьмет кьазанмишнавай.

Вичин везифайрив истемийшдай кьайдада эгечзавай

курсант гьечли командирвиле тайнарна. Вузда ада гьакьисагьвилелди взводдин командирдин заместителдин везифаяр тамамарна. Адан кьуллугьдин характеристикада кьхьена: "Вичел тапшурмишай гьар са кардие Р.Рустамов жавабдарвилелди эгечзава. Ам савадлувилелди, мукьуфвилелди, алакьунралди, вичин гьар йикьан крар тешкиллувилелди кьилиз акьудуналди амайбурулай тафаватлу я. Вичихь галаз кьуллугьзавай ва клелзавайбурухь галаз хуш рафтарвал хуьза. Адахь уьтквемвал, жуьрэтлувал, клелунрин рекьай агалкьунар ава. Датлана вичин чирвилер, вердишвилер, пешекарвал хкажун патал алахьзава".

Рустам Рустамова вичиз клелдай, виликди фидай мумкинвал, четин вахтара герек куьмекар гунай вичин буба Эйзединаз, диде Сейранатаз, хуьруьн школадин директор Гьаживагьаб Абдулвагьабоваз, муаллимар Дилера Рамазановадиз, Гьабиб Гьажиеваз, училищедин муаллимар Евгений Ильиназ ва Юрий Остапенкодиз риклин сидкьидай сагьрай лугьузава.

Жегьил офицеррив дипломар, цуьквер ва знак вахкузвай мярекатда Россиядин ВМФ-дин Главнокомандующий, адмирал Владимир Королева, Рагьакьидай патан военный округдин кьушунрин командующий, генерал-полковник Андрей Картаполова, Санкт-Петербургдин вице-губернатор Александр Говорунова, ВМФ-дин ветеранри, общественностдин векилри ва маса мугьманри иштиракна. Р.Рустамова "Константиновский знак" генерал-полковник Андрей Картаполова ва адаз офицервилени, Ватандиз кьуллугь авунин карда агалкьунар хьана кланзавайди лагьана.

Юкьван Азиядин емишар - Эминхуьре

Хазран КЪАСУМОВ

Чи хуьрера инсанриз кваллах авач, гъавилляй гзаф жегьилар патарални физва лугъуз тестикъариз алахъзавайбурухъ галаз Эминхуьрай тир **Миламудин МЕГЪАМЕДОВ** (*шикилда*) эсиллагъ рази туш.

- Тебиатдин шартлариз, накъвадин гужлувилиз, мумкинвилериз килигайла, чи ерияр кваллахдай, суьрсет гъасилдай инсанриз жагъин тийидай хътин

чкаяр я, - лугъузва М. Мегъамедова. - Менфят къачун тийиз гадарнавай чилерни чахъ тимил авач. Чилел кваллахдай касдиз гъукматдини куьмекар гузва, райондин территориядани махсус проектар, программаяр кардик кутазва. Къачу чил, ая кваллах, гъасила суьрсет, мад вуч кланда къван?!

Миламудин Мегъамедова вичин гафар гъакъикъи кралалди, вичин чешнедалди тестикъарзава. Ам 2006-йисалай, арендатор яз, уьзюмчивилел машгъл жезва.

Чилин къадир авай, зегъметдал рикл алай лежбер итим тир М. Мегъамедов эхиримжи вахтара кваллахда цийивилер тунал, райондин шартлара икьван чавалди авачир сортарин емишар гъасилунал машгъл я.

- Чи хизан Советрин девирда

Узбекистанда яшамаш хъайиди я, зи кьве стха чпин хизанарни галаз гилани гъана ава, - суьгъбетзава М. Мегъамедова. - За Узбекистандин Бухара ва Термез шегъерра кардик квай къелемлухрай Юкьван Азиядин республикайра экъечизавай емишарин къелемар гъана, Эминхуьре - жуван арендадин участкада цанва. Пешекарри тестикъарзавайвал, гъа тарари чи шартларани хъсан бегъер гуда.

Ингъе Миламудинахъ галаз чун адан арендадин участкада къе-

М. Мегъамедова гъакни вичин участкада Узбекистандай гъанвай инжилрин, чумалрин, лап куьлуь сортарин ичин (гъардакай 20-25 къелем) ва Азербайжандай гъанвай ири сортарин пинийрин 20 къелемни цанва, Узбекистандин "Пикан" сортунин 1000-дав агакъна клерецар хуьрерин агъалийриз, вичин чирхирризни гана, гъабурани цийи сортунин клерецар гъасилун патал.

Арендадин участкада чал Миламудинан гада Истамни гьалтна. Эминхуьруьн советдин депутат тир Истам Мегъамедова вичин дахдивай чилел зегъмет члугунин, бул бегъерар гъасилунин тежриба къачунва.

- Инсандиз кваллахдихъай кичле хъун лазим туш, - лугъузва Истама. - Зегъмет члугуна, бул бегъер гъасилайла, ада гъилиз хъсан къазанжини гъайила, четинвилер, хъайи азиятарни рикелай физвайди я. Кваллахди зи руьгъдин игътияжарни таъминарзава. Узбекистандай дахди гъана цанвай къелемрихъ гелкъуьн, абуру гъидай бегъер гуьзлемешун зазни итижлу я.

Чна винидихъ лагъайвал, Мегъамедоврихъ 9 йис идалай вилик кутунвай 3,5 гектар уьзюмлухарни ава. Чаз акурвал, иесивилелди гелкъуьн тешкилнавай уьзюмлухара ципицрин тарифдин бегъер дигмиш жезва. М. Мегъамедова лугъузвайвал, уьзюмлухрин гъар са гектардай ции 100-120 центнердай тимил тушиз ципицлар квалт хъийида.

Къуд гектар шуьмягърин багъни хъсан гьалда ава, люцерна цанвай 2 гектардин майданрай векъерни янава.

Бубани хва Миламудин ва Истам Мегъамедоври чпин участкада мал-къара хуьдай са акъван чехиди тушир фермадин квални эцигнава, 5-6 мал къачунва.

Чаз малум хъайивал, Мегъамедоврин хизандихъ гележегда лежбервилини фермервилини майишат ачуудай, уьзюмлухринни багъларин майданар артухардай, малдарвал вилик тухудай фикирни ава.

Михъивал чандин сагъвал я

Шихали БАГЪИРОВ

Алай вахтунда гъава, незвай фу, гъар са майва, бахчайрин няматар михъи я лагъайтла, чун ягълмиш жеда, вучиз лагъайтла, цазвай тежил, тарар, бустанар, бахчаяр вири химикатралди зегъерламиш хъанва - им виридаз ашкара я. Абурулай гъейри чна, инсанрини, гъава, чил, чуьл, ацукъзавай ким, чиркинарзава, нетижада гъар жуьредин азарар арадиз къевезвайдини чаз чизва, ятлани, а кваллахдиз эсиллагъ фикир гузвач. Мукъварал чи Къурушдал марф къвана, вични - яру марф. А ярувилин лишанар гилани сад-къе чкадал алама, ам галукуьай пекериз яру тав янава. Чун гъавурда гъатайвал, марфадик яру къум квай. Амма Къурушрин яйлахра, дагълара, уьруьшра яру къум гъич хъайиди туш, низ чида ам гарари гъинай гъанатла. Бес им тебиат чиркин хъун тушни?!

Къурушрин виридан рикел аламай мад са дуьшуьш ава. Чи хуьруьн къилихъ "Къулла" лугъудай чкадал гъевчи вир алайди я. А вуре гъамиша хъипер авайди тир, гъар гатфар алукуьай вахтунда абурун сесер гъар патлах чкилдай Чернобылдин АЭС хъиткъинай йисалай башламишна абур михъиз терг хъана. Бес а хъиперихъ галукуьай Чернобылдин цай чахъ, чи уьруьшрихъ, чар булахрихъ галукуьначни?!

Чун аялар тир вахтара чи дидейри, рагъмет хъурай чпиз, тланурда фу чрадайла, хуьруьвай къерехда акъвазайлани фанни къедавай. Гила тланурда фу чразвайла ни гъатта гъаятдиз къевезвач, де лагъ вуна икл вучиз ятла. Вучиз лагъайтла, а вахтунда фу чразвай гуьр чи хуьрера регъевезвайди тир, къуьлни патарив гъай хуьрерин никлера цазвай. Чаз аквазва пепсин кутуна ийизвай нисидинни жува мая къуна ийизвай нисидин тям гъикъван тафаватлу ятла. Жува гъазурзавай маядик кутазвайди гъайвандин члур ратар, шардан, чичек, дуьгуь, ихътин маса шейэр я. Низ чида а пепсин квекай гъазурзаватла.

Фу чрун патал къуьл Филерин, Хважайрин, Гъепцегърин, Калун хуьрерай гъизвай, а гуьнейрин, яд гун тийизвай никлерин къуьлуькай регъвей гуьруьн тям масад тир.

Миграгъа клелдай йисара школадин сала пара зурба ва тямлу келемар жедай. Я селитра, я маса миянардай шейэр абуруз гузвайди тушир, ахътин келемар вучиз хъезвачтла, алапатдин кваллах я.

Чна чи гъавадин, чун къекъевезвай чилерин, хъавзвай ятарин, члурарин михъивал хуьзвач. Цинин 2017-йис чи республикада Каспий гуьлуьн къер михъидаказ хуьнинди яз малумарнава. Амма, ам республика вич михъидаказ хуьнинди тиртла мадни хъсан жедай. Заз лугъуз кланзава, чна, инсанри, акъул аваз акъулсуз кваллахар пара ийизва. Вучиз лагъайтла баклажакъар, гъар жуьредин маса затлар, целлофандин, пластикадин турбаяр - вири кламариз - хвалариз гадарзава. Чизвач хъи абурун виридан эхиримжи чка чи гуьл тирди, - кламар вацлариз авахъзава, вацларни вири гуьлериз, гъакл хъайила чи гуьлер гзаф чиркин жезва.

Гуьрметлу инсанар, ватангъелияр, ша чна вирида, къуватар сад авуна, чи хуьрер, шегъерар, кламар, хвалар, чи гуьл чиркин тахъун патал женг члугван!

Бес космос муьтлуьгъарай, еке пароходар, БАМ-дин рекъер члугур, пехъи Гитлерал гъалибвал къачур СССР-диз, адан инженериз, акъван зурба техникаяр арадиз гъайи алимирз пластикдин турбаяр туькуьриз чир хъаначни? Хъана, амма ам гзаф чиркинвални тирди чир хъана. Гъакл хъайила туьквенрай гузвай шейэр анжах чарчик кутаз гузвай, чарни са тимил къеж галукуьнамазди вич-вичелай терг хъезвач.

Исятда чна тукъавзвай маларин - саки виридан хуквара целлофандин турбаяр ава, вучиз лагъайтла, абур хуьзвай чуьлперни квал целлофанрин турбайри къунава.

Заз эхирдай, зи хуьруьнвиар къаншарда къуна, вири хуьрерин агъалийривай ийидай са тлалабун ава. Гуьрметлугур, ша чна чи яйлахрин михъивал хуьн. Зун хиперин, клелерин рачарик хъфин тийиз са шумуд йис я. Мукъварал зун, жува лапагар, клелер хуьз хъайи уьруьшар рикел акъалтна, анра са вил экъуьриз фенай. А уьруьшар, яйлахар, чуьлпер акурла зи гуьгуьл члур хъана. Чка-чкадал клелер тваз гадарнавай сар алай. Бес сар къачудай кас амач лугъуз, къацу махпур члугунвай чи гуьлуьшан яйлахар, чуьлпер а жуьреда чиркинарун дуьз жезвани? Зи фикирдалди, им эсиллагъ дуьз кваллах туш.

И кардикай газетдин чиниз гузва лагъана, пара тлалабзава, закай садни инжиклу жемир ва багъишламиша. Заз чиз, ихътин гьал акур гъар са касдин гуьгуьл члур жеда, вучиз лагъайтла, сад лагъайди, чиркинвал жезва, къвед лагъайдини, бес гъам гъа хипер, клелер патални зиян тушни. И гьал давам хъайитла, абуру недай векъин чкаяр йисалай-суз тимил жеда. Ша чна, виликрай хъиз, сар гъаятдал твана, ахпа ам гъиниздатла, са чара жагъурин. Бес Россияда виридалай пара хипер хуьзвай республика яз, хиперин сар къачудай са кархана тахъун дуьз жезвани? Мисал яз, лап 3-4 манатдай къачуртлани, агъуз къиммет ятлани, гъа хъайи пулдихъ, малдин иесидивай вичин са дерди ийиз жеда, недай гуьур, шекар къачуда. Заз чиз, чна и кардин вилик пад къуна кланзава. Гуьрметлугур, Аллагъди гайитла, бубайри лагъайвал, яд хъайи вириз яд хкведайди я. Сар, як, нек, ниси къачудай вахтарни белки, виликрай хъиз, хквен.

Дадни ава, рангни ала, заланни я

Райсудин НАБИЕВ

Цинин гад гзаф ламуди, къайиди хъанва. Гъавадин татуьгъивилер себел яз салара, цанвай помидорин, афнийрин, буранин, истивутрин ва маса майвайрин штилар саклани ирелу жезвач, абуруз рагъ бес жезвач. Вучда, тебиатдин къанунар я. Инлай къулухъ белки, чимивилер жен. Амма парникар цанвай помидорри, афнийри вахтуниз килигайвал хъсан бегъерар гузва, инсанрин рикел шадарзава. Пленкадик квай салар Сулейман-Стальский райондин Агъа Макъарин, Герейханован хуьруьн, Векъелрин участкара гзаф ава. А. Абдуразаков ва Къ. Къазиагъмедов къиле авай саларбанри, помидоринни афнийрин сифтегъан бегъерар квалтна, туьквенриз рекъе тунва, хейлинбур чайрални муьштерийриз маса гузва. Инал къейд авун кутугнава: Абдуразакован теплицайрай квалтазавай мичли яру рангунин

помидоррилай абур дадмишай гзафбуру тарифдинни разивилин келимаяр лугъузва. Абурухъ лап хъсан дад гала, чпихъ екевални ава, рангунизни мешреблугур я. И кар завайни тестикъариз жеда. Мукъвара туьквендай а сортунин помидорар зани къачуна. Гзаф еке-бур тирвилляй, за тек пуд помидор

терездал эцигна. Абурухъ кьве килодихъ галаз (*шикилда*) заланвал авай. Мадни алава яз лугъуз кланзава: и сортунин помидорра гадардай клап авач, къенепадни хъсандиз чранвайбур я. Сагърай абур битмишарзавай саларбанар. Гележегда Абдуразаков и сортунин помидорар мадни гзаф цадайвал я.

Гуьзел безекрин выставка

Жасмина САИДОВА

Ийкьара, 5-6-июлдиз республикадин меркезда, Р.Гьамзатован тварунихъ галай Милли библиотекадин дараматда “Россиядин къизил” - “Къашарин алем” выставка 14 лагъай сеферда кыле физва.

Заргарвили хилез талукъ “Россиядин къизил” выставка республикада “Къашарин алем” выставка-дихъ (сифтедай “Къашарин алем” выставка “Къашарин суьгьур” кыл алаз тухуз башламышайди тир) галаз санал тухун фадлай адетдин кар хьанва. Вири и йисара хьиз, алай йисузни дагъустанвийрин рикI алай выставкайрикай сад тир “къизилдин” выставка вини дережадин тешкиллвал аваз кыле фидайвал я. И кар патал адан тешкилатчийри лазим вири газурвилер акунва. Идакай саласа юкьуз республикадин журналистрихъ галаз хьайи гуьруьшдал выставкадин тешкилатчи, “Дагъустан-ЭКСПО” ВМЦ-дин директор Мегьамед Саругьланова малумарна.

тавкадин асул макьсад Кеферпатан Кавказдин республикайрин заргарвили карханайрин, Россиядин Кьиблепатан, Москвадин, Санкт-Петербургдин, Костромадин, Якутиядин, Уралдин ва са жерге маса регионрин компанияриз амадагвилини алакьаяр тайинариз куьмек гун, карханайри акьудзавай гуьзел продукция цийи регионра муьштерийрин вилик майдандиз акьудун, и хиле арадал кьезвай месэлаяр гьалдай рекьер жагьурун патал веревирдер авун я. Идалайни гьейри, ада малумарайвал, и выставкади дагъустанвийрин республикадин сергьятрай

бязи безекрин къиметар гьатта са миллион манатдив агакьзава, гьаниз килигна, маса кьачудалди вилик абур нубатдин сеферда ахтармиш хьувуни агьалийрин патай ихтибарвал артухарда. Пресс-конференциядал Прикаспийский государственной пробирийный надзордин инспекциядин пешекар Гьажикьурбан Агьмедова хабар гайивал, ери ахтармишунин кваллах са ийкьан вахтунда ийизва, тамандаказ ахтармишайдалай кьулухъ кьев къизил гьинай я, мус газурнавайди я, къашарин михьивал гьихьтинди я ва са жерге маса делилар авай жаваб агакьда.

Адет тирвал, выставкада Дагъустандин устларини иштиракна. ИкI, Кьубачидин заргарри газурнавай къизилдин ва гимидин шейэри гьам патай атай мугьманрин, гьамни республикадин муьштерийрин кьетIен фикир желбзавай, гьейранарзавай. Кьубачидин заргаррин гьиликай хкатнавай цамара, туплара, гичинра, гапурра, Табасарандин гамара, чепедин кьапара, на лугьуди, Дагъустандин милливал, тарих, дагъвийрин кьилихдин кьетIенвал гьатнава.

Выставкай тешкилуни карда активнидаказ иштиракзавай РД-дин Алишверидинни промышленный палатадин (ТПП РД) вице-президент Александр Шевченкоди малумарайвал, палатадиз инлай кьулухъ “Россиядин къизил” выставка патарив гвай регионрани вахт-вахтунда тешкилуни кваллах кыле тухудай фикир ава.

“Россиядин къизил - Къашарин алем” выставка РД-дин туризмдин ва халкьдин сенятрин рекьай министрстводин, РД-дин ТПП-дин, Россиядин заргаррин гильдиядин, заргаррин “Россиядин къизилдин гьалкь” гильдиядин, Прикаспийский государственной пробирийный надзордин инспекциядин куьмекдалди тешкилнава.

Кваллах ргазва

Дагъустандин 16 районда зулун магьсулар кватлуни кваллах башламыш хьанва.

Эхиримжи делилралди, вири жуьрейрин майишатра санлай кьачурла, 2 агьзурни 322 гектардай 5 агьзурни 323 тонн бегьер кватI хьувунва, хабар гузва РД-дин хуьруьн майишатдин ва недай сурьсетдин министрстводи.

Тешкиллудаказ кваллах Хасавюрт райондин майишатри башламышнава, ина 500 гектардай 1 агьзурни 250 тонн бегьер кватIнава.

Рикел хкин, алаатай йисуз Дагъустандин хуьруьн майишатдин зегьметчийри тахминан 220 агьзур тонн зулун магьсулар кватIнай. А чIавуз са гектардин бегьерлувал 26 центнердилай артух тир (ци - 25 центнердив агакьна). Техил кватIзавайбурун арада виридалайни виниз тир нетижаяр алаатай йисуз Хасавюрт, Кьарабудахкент, Къизляр ва Къаякент районриз хьанай.

Алай вахтунда Дагъустандин майишатра векьи алафар гьазурунин кваллахни худда кыле тухузва. Эхиримжи делилралди, санлай кьачурла алакьзавай кьуьд патал 365 агьзур тонндай артух

алафар гьазурнава, абурукай 352 агьзур тонн векьер ва 13 агьзурни 600 тонн сенаж я. Идалайни гьейри, Дербент, Сулейман-Стальский ва Казбековский районри 1,7 агьзур тонн силос гьазурнава.

Виридалайни гзаф алафар Къизляр (60 агьзур тонн), Хасавюрт (38 агьзур тонн), Бабаюрт (36 агьзур тонн) ва Тарумовский (32 агьзур тонн) районрин майишатри кутунва.

Алай йисан гатфариз мукьвал-мукьвал марфар кьунин нетижаяз, гзаф йисара экьечIдай хьчар-векьер кьалиндаказ акьалтнава.

Рикел хкин, эхиримжи йисара регионда алафар гьасилунин кардиз еке фикир гуз башламышнава, вучиз лагьайтIа, малар хьсан гьалда аваз хуьн патал абур кфетлу алафралди таьминарун лазим я. И макьсаддалди, республикадин аграрийри кьуьд патал векьи ва миже квай алафар, комбикормаяр гьазурзава.

Министрстводин пресс-кьуллугьди хабар гузвайвал, алай вахтунда Дагъустанда майвайрин, картуфрин ва емишрин бегьер кватлуни кваллахни ргазва. Эхиримжи делилралди,

2 агьзурни 443 гектар майдандай 104,5 агьзур тонн майваар вахчунва.

И йикьара бегьер кватлуни Дербент райондин майишатар эгечIнава, ина 6,4 агьзур гектардай 92 агьзур тонн майваар кватIнава.

Картуфрин бегьер вахчунин кваллахда Къизилюрт райондин, емишрин - Мегьарамдхуьруьн райондин майишатар кIвенкIевичи чкайрал ала.

Кьейд ийин, Сулейман-Стальский районрани бегьерлувал винизди я - са гектардай 100 центнер. КIвенкIевичийрин жергеда гьакIни Кьайтагь, Хив, Буйнакский, Казбековский районра ава.

Алай йисуз ина Россиядин жуьреба-жуьре регионрай тир 40-далай артух заргарвили карханайри - неинки уьлкведа, гьакIни вири дуьньядиз машгур карханайри - иштиракзава. Кьилди кьачуртIа инал “Адамас”, “Аквamarin”, “Александрит”, “Русское золото”, “Драгоценности Якутии” карханайрин, Москвадин “Электрум” заводдин тIварар кьаз жеда. М.Саругьланова кьетIендаказ кьейд авурвал, къизилрин цинин выставкада республикадиз татана гзаф йисар хьанвай “Альфа”, “Кустов и Партнеры” карханайрини иштиракна.

Мегьамед Саругьланова “Россиядин къизил - Къашарин алем” ачухуниз талукъ шад мярекатдал кьейд авурвал, кыле тухузвай выс-

экьечI тавуна чпиз тешпигь авачир, кьетIен гуьрчегвал ва ери авай, къизилдикай, гимидикай, къиметлу маса металрикай гьазурнавай авторвили безекар, къашар маса кьачудай мумкинвал гузва.

Выставка кыле физвай вири йикьара ина, муьштерийриз куьмек яз, Прикаспийский государственной пробирийный надзордин инспекциядин пешекарри, гьакIни геммологи (багьа къашар ахтармишдай пешекар) кваллахда.

Къизилдин, багьа къашарин безекар маса кьачур ксаривай дараматдин сергьятдай экьечI тавуна кьачунвай шейинин ери (проба) ахтармишиз жезва. М.Саругьланова малумарайвал, им, дугьриданни, еке кьулайвал я, вучиз лагьайтIа,

Мумкин тир рекьерикай рахана

Алаатай гьафтеда Махачкьаладин Дуствилин квалле “Экономика “алцифарун” Дагъустан Республика виликди финин кар алай хел хьиз” кыл алаз “элкьвей стол” кыле фена. И мярекатда гьакIни Дагъустан Республикада Роспотребнадзордин Управлениди муьштерийрин ихтиярар хуьнин отделдин начальник Хасайбат Валиевадини иштиракна, хабар гузва РД-да Роспотребнадзордин Управленидин пресс-кьуллугьди.

Сифтегьан гаф Дагъустандин Кьилин советник Деньга Халидов рахана. Ада кьейд авурвал, республикадин Кьил Рамазан Абдулатипова региондин экономика виниз фин таьминарунин ва и кар патал “кьенепатан мумкинвилер” жагьурунин, гьакIни “Дагъустан Республика яшайишдинни экономикадин

рекция виликди финин стратегиядик” бязи дегишвилер кухтунин важибу месэлаяр вилик эцигнава.

Мярекатдал рахай РД-дин Алишверидинни промышленный палатадин (ТПП) президент Бадрудин Мегьамедова “хьендик квай экономика” вуч лагьай гаф ятIа, гьадан гьавурда тунна: “Им экономикадин обществодикай ва государстводикай далдаламыш хьанвай ва государстводин гуьзчивилик ва гьахьгьисабдик квачир кваллах я. Им экономикадин ахтармиш тийизвай, закондив кьун тавур пай я, амма ада ам тамандаказ кьазвач, вучиз лагьайтIа адак государстводикай ва обществодикай кьастуналди чуньхарзавай кваллах акатзавач”.

РД-дин РСПП-дин региондин отделенидин руководитель Анварбек Кьадиева бизнес Iхьендикай!

хкечIунихъ галаз алакьалу хци месэлайрикай ва и месэлаяр гьялуни мумкин тир рекьерикай лагьана. “Налогрин политика гьевечIи ва юкьван бизнестал акьалтзавай пар артухарунихъ ваь, тIимиларунихъ элкьурнавайди хьана кIанда. Ида карчийриз “хьендикай” хкечIдай мумкинвал гуда. Инал кьейдна кIанда, кьенин юкьуз кьазанжийрин 50 процентдилай гзаф пул налогриз физва. Банкарин кредитар гьам кIвачел инанмишвилелди акьвазнавай, гьамни кар гьиле кьазвай карчийар паталди тIем акакьдайбу хьана кIанда. Гьа са вахтунда асул ставка Евросоюздик акатзавай уьлквейра авай кьванди хьана кIанда. Ида экономикадин гьакьикь сектор виликди тухуз, гьакIни регионда бейкарвал тIимилариз куьмек гуда”, - лагьана ада.

Добро пожаловать в самый крупный в Юждаге специализированный оптово-розничный сельхозинвентарь “ЦЕНТР САДОВНИК”

Вы можете выбрать и купить семена для сада и дома из более чем 1000 наименований, позаботиться о защите и удобрениях для ваших растений, приобрести полезные штуки для сада и дома и другие полезные товары из наших каталогов. Мы представляем Вам все многообразие семян растений, доступных на территории России.

Мы - совершенно самостоятельный магазин, не зависящий ни от одного поставщика и не продвигающий никого из них. Поэтому мы предоставляем Вам полную свободу выбора. Так мы гарантируем самый широкий спектр различных источников. Мы считаем, что выбирать семена и средства защиты растений лучше в спокойной, надежной обстановке в магазине, а не в суете прилавочных торговых точек, на рынках и базарах.

Специализированный оптово-розничный сельхозинвентарь “ЦЕНТР САДОВНИК”, №1 в Южном Дагестане наш адрес, Дербентский район, с.Нижний Джалган, по ф/т КАВКАЗ.

Контактные телефоны:

консультанты: 8-965-489-68-13, 8-928-975-77-76,

агро-специалист: 8-960-413-41-44,

спец.по капельной системе: 8-967-396-66-97

Сделай шаг к саду своей мечты!

С уважением, “ЦЕНТР САДОВНИК”

Цийи уьмуьрдиз умуд

Джультета ШТУРВАЛОВА

Алай девирда пиянискавал ва наркомания вичиз кьетен фикир гана кланзавай месэладиз элкъевенва. Ракдин хаталу азарди хьиз, наркоманияди ва пиянискавили инсан тартибдикий кхуздава - харапзава - неинки адаз вичиз, гьакл хизандизни еке азаб жезва, санлай вири обществодиз зиян гузва.

СА НИ ЯТИАНИ лугьун мумкин я, гуя Дагъустандиз ахьтин месэла хас туш. Гьайиф хьи, чи республикадани пиянискавили ва наркоманиядин таъсирдик (аслувлик) квай инсанар авазва. Им абур ва хизанар патал уьмуьр акьалтна лагьай члал туш. Абурухь и баладикий кьутармиш жедай, наркотикар, ички галачиз, цийи уьмуьр башламиш хьийидай умуд ава.

Пиянискавилихь ва наркоманиядихь галаз женг члугунин жигьетдай реабилитациядин (дуьз рекьел хкунин) центрайри кьетен роль кьугьвазва. Абур ичкидинни наркотикрин таъсирдик акатнавай инсанар патал "Келдай" са жуьредин школяр хьиз я. Икьван члвалди Дагъустанда ахьтин центрайр авачир. Амма алаатай йисуз гьалар хьсанвилехь дегис хьана. Реабилитациядин "Каспий" центр ва "Россиядин гележег" мергьяматлувилин фонд тешкилунихь галаз алакьалу я.

Чун и идарадин генеральный директор **Гьажимурад МЕГЪАМЕДОВАХЪ** (*шикилда*) галаз гуьруьшмиш хьана ва чи арада суьгьбет кыле фена.

■ **Мергьяматлувилин фонд тешкилдайла, кьехь гьихьтин фикирар-планар авай? Куьне кваллахиз гьикьван вахт я?** - хабар кьуна за.

- Бязибуру лугьузва хьи, гуя наркоманриз куьмек гун лазим туш. Ва-а-аь, наркоманар, пиянискаяр - ибур чпиз куьмек гана кланзавай азарлу инсанар я. Гьаниз килигна, фонд тешкилдайла, за наркотикрин, ичкидин таъсирдик акатнавай инсанар дуьз рекьел хкуникий фикирна.

Пациентар патал чна абур дуьз рекьел хкунин махсус программа тукьлуьрна. Адан метлеб пиянискайрикайни наркоманрикий цийи инсанар арадал хкун я. И программадин, гьаклни психологиядин тренингрин бинедаллаз чи консультантри ва психологри уьмуьрдин цийи рекьел хтунин сирер чир хьийизва, наркотикрилай хизан важиблу тирдахь инанмишарзава. Кваллахиз башламишай са йисан вахтунда чна хьсан нетижаяр къазанмишна. Месела, эхиримжи варцара чи центрада хьайи 26 касдикий 21 дуьз рекьел хтана - абуру кваллахзава, хизанар тешкилзава, шад уьмуьр кечирмишзава.

■ **Куь центрадиз къабулунин шартлар гьихьтинбуру я?**

- Реабилитациядин курс пулсузди туш. Гузвай пулуни гьисабдай абур хьсан къулайвилер авай коттеджра яшаммиш жезва, гьар жуьредин тямлу тлуьнар гузва, дуьз рекьел хкунин (реабилитациядин) серенжемар къабулзава. Чна сир хуьзва, къулайвал, къайгьударвал ийизва.

Гьа са вахтунда бязи агьалийриз чна пулсуздаказни куьмекзава. Абур чпихь диде-буба, хизанар авачир, социально хаталу наркоманар я. Ахьтинбуру са доза къачун патал цлудралди жегьлар наркотикрал желбзава.

■ **Куь центрадизвай гьикьван ксар къабулиз жезва ва реабилитациядин вахт гьикьван я?**

- Исятда чавай муьгьтеж вири ксар къабулиз ва абуруз куьмек гуз жезва. Чи ихтиярда пуд коттедж (герек атайтла, мадни са шумуд къаз жедая) ава. Кылинди ам я хьи, чахь, наркотикринни ичкидин таъсирдик квай инсанар дуьз рекьел хкунал машгул жезвай хьсан команда хьанва. Реабилитациядин вахт виридаз сад хьтинди туш, юкьван гьисабдалди 3-6 варз я.

■ **Гележегдин планрик вуч кьва?**

- Зи эрзиман-мурад Дагъустанда кьуд дараматдикий ибарат реабилитациядин зурба центр эцигун я. И кар патал чахь вири патав чилин участкани ава. Гележегда анал заз теплицайрин ва фермервилин майишатар тешкилиз кланзава. Герек чи центрада, дуьз рекьел хтана, сагьлам хьханвайбуру анра кваллахин (ахьтин ксариз кеспи жагьурун регьят туш эхир), бахтлу уьмуьр кечирмишин. Идалай гьейри, эгер чахь жуван теплицаяр, фермервилин майишатар хьайитла, хейлин инсанриз пулсуз куьмекдай мумкинвални жедая. Мадни, за вири Россияда реабилитациядин центрайр тешкилун планламишзава. Алай вахтунда чи филиалри Саратовда, Сочида кваллахзава.

■ **Мухтар, дуьз рекьел хкизвайди:**

- За 5 йисуз къван наркотикар ишлемишна. Завай жуьв дуьз рекьел хкиз жедачир. Мукьва-кылийрин къайгьударвал себеб яз, зун реабилитациядин "Каспий" центрадиз аватна. Сифтедай заз и чка бегенмиш хьаначир. Амма гуьгьуьнлай зун гьавурда акьурвал, ина авайбуру гьа зун хьтинбуру я, гьа жергедай яз - чи консультантарни. Абур чебни гьа и рехь фенвай, чпин тежрибадай акурвал, абуру дуьз рекьел хтунин сирер чазни чирзавай. Исятда за жуьв хьсандиз гьиссзава. Заз ина дуьстарни хьанва. Диде-бубадихь галаз хьсан алакьаяр арадал хтанва. Сагьлам хьхайла, гьелелиг заз вуч ийидатла чизвач. Амма наркотикриз за мад майилвал хьийидач. За наркомания еке гьалатл яз гьисабзава. Наркотикрин, ичкидин дуст хьун за садазни меслят къалурзава.

Пешекаррин фикирар

Анатолий КЪАРИБОВ, РД-дин Гьукуматдин Председателдин Сад лагьай заместитель:

- Наркоманар дуьз рекьел хкунин месэла чи уьлкведа лап хцидаказ акьвазнава. Гьаниз килигна реабилитациядин центрайр ачухун неинки важиблу, гьа са вахтунда чарасузни я.

Дагъустанда гьахьтинбурукай сад реабилитациядин центр "Каспий" я. Заз малум тирвал, алай вахтунда и центрада республикадин шегьеррайни районрай атанвай 50 кас наркоманарни пиянискаяр ава. И центрада уьмуьр итижлуди ва девлетлуди я. Пешекарри инсанриз квахьнавай уьмуьрдал чан хкидай мумкинвал гузва.

Зи фикирдалди, реабилитациядин "Каспий" центрадин тежриба наркотикрин таъсирдик квайбуру дуьз рекьел хкунин карда менфятлуди жедая. Идалайни гьейри, государстводинбуру тушир организацийри реабилитациядин центрайр тешкилуни карда иштиракунни бюджетдин такьатар кьенятуниз куьмекда. Къуй "Каспий" центрадин коллективдихь гележегда еке агалкьунар хьурай, гьикл лагьайтла сагьар хьувунвай са наркоман - им адан патарив гвай цлуд касдин кьутармишнавай уьмуьр я.

Хасайбат ВАЛИЕВА, полициядин полковник:

- Алаатай йисан 5-апрелдин делилрай аквазвайвал, Россияда наркотикар ишлемишзавайбурун къадар 7 миллионни 300 агьзур касдив агакьнава. Дагъустанда республикадин наркодиспансердин делилралди учетда 5827 кас (гьа жергедай яз 78% Махачкъаладин агьалияр) ава.

Россияда наркотикар ишлемишзавайбурун яш юкьван гьисабдалди 8-11, Дагъустан Республикада 15-17 йис я. Идалайни гьейри, РФ-дин минздравдин делилралди чи уьлкведин территорияда наркотикрин таъсирдик квай чагьа аялар ава, яни и азар несилрилай ирс яз атун мумкин я.

2013-йисуз чи управленидиз реабилитациядин центр ачухун патал куьмек кланз Гьажимурад Мегьамедов атайла, чун патал еке вакьиа хьанай. Им кьенин юкьуз республикада авай наркотикрин таъсирдик квайбуру сагьар хьийизвай сад лагьай общественный организация я. За абурун вилик икрам ийизва. Чеб гьа кьеверай акьатнавай абуру кье таъсирдик квай масадбуруз куьмекдин гьил ярги ийизва. Наркотикрин таъсирдик квайбуруз куьмек гуни кваллахдилай гьейри, абурун багьрийризни куьмекар гузва, хизанар бахтлу хьийизва.

Мегьамед ГЪАЙДАРОВ, РД-дин минздравдин наркологиядин диспансердин кьилин духтур:

- Адет яз медицинадин идараяр наркоманар дарманралди сагьар хьувунал машгул жезвайди я. Чи уьлкведа эхиримжи вахтаралди наркотикрин таъсирдик квайбуру кьвачел акьалдар хьийизвай центрайр тупларалди гьисабиз жезвай. Я ахьтин центр Дагъустандани авачир. Бахтунай хьиз, са йис идалай вилик Махачкъалада "Каспий" твар алай реабилитациядин центр ачухна. Центр тешкилайда ва адан командади са акьван регьят тушир кар - психикадин аслувал алуддай кваллах гьиле кьуна. Кваллахдив эгечлай са куьруь вахтунда абурулай хьсан нетижаяр къазанмишиз алакьна. Заз абурухь и баркаллу кваллахда мадни еке агалкьунар хьана кланзава.

Марьям АБДУЛАЕВА, психиатр-нарколог, РД-дин минздравдин наркодиспансердин наркологиядин отделенидин заведующий:

- Реабилитациядин «Каспий» центрани галаз "Россиядин гележег" твар ганвай мергьяматлувилин фонд ачухун чун патал еке, лишанлу вакьиа я. Гьикл лагьайтла, виликрай чина дарманралди сагьар хьувур ксар гьа чеб атай чкайриз хьфизвай. Анра, адет яз, сагьар тахвурдай жезвай. Гьикл лагьайтла, психика члур хьанвай инсанриз патарив наркотикар ишлемишзавайбуру гвайла лап четин акьваззавай. Гьавилай дарманралди сагьар хьувунвайбуру реабилитациядин центрайриз рекье туртла лап хьсан кар жедая.

Реабилитациядихь муьгьтеж вири дагъустанвийривай ахьтин центрайриз физ жезвачир - яргьа хьуниз, финансар тахьуниз килигна ва ик мад. Амма гила абуруз мумкинвал хьанва. Чна вири чи пациентриз "Каспий" центрадиз фин теклифзава. Виликан наркоманар жедайди туш, лагьайла, им ерли дуьз къевезвач. Ик лугьузвайбуру чпивай наркотикар ишлемиш тавуна акьвазиз тежезвайбуру ва я абуруз куьмек гуз алакь тавур пешекарар я.

Гьакьикьатда, пешекаррин, сагьар хьийизвайбурун гьилик, махсус центрайра кьвачел акьалдар хьийизвайбурун умудар кьилиз акьатзавайди я.

Звонок и Консультация
бесплатно
8 800 250-13-07
8 928 869-34-88
WWW.KASPIY-CENTR.RF

Мукъвара ишлемишиз вахкуда

Рагнеда РАМАЛДАНОВА

Алатай гьафтеда Сулейман-Стальский райондин Зизика хурун югъ къейдзавай мярекатдал райондин килин везифаяр тамарзавайди тир Лацис Оружева Кварчагъа эцигнавай еке спорткомплекс мукъвал вахтара ишлемишиз вахкудайдакай хабар ганай. Чакал фена килигайла, гьакьикъатдани, спорткомплексдал кваллахар акалтарнава, куьлүш-шулү кваллахар хъийизма...

Зулухъай инаг къацу кул-кусар ва тарар цана туькьурда

И объектди кьна виликдайни кхъенай, спортдин рекъе дередин 4 хуур патални еке метлеб авай и дарамат ишлемишиз вахкунал вириданвил ала... Ик, 5 агъурдалай виниз инсанар яшамиш жезвай Кварчагъа дередин 4 хуурькай (Зизик, Кварчагъ, Нуьцлугъ ва Экен) гьич са хуьрени, я гьич са школа-дани лазим тир дережада къулай шартлар авай спортзал авач. 2006-йисуз Кварчагърин юкван школадин дараматни спортзал галачиз ишлемишиз вахкана, амайбурукай, алатай асирда эцигнавай школайрикай, чун ерли рахазвач.

Малум хъайивал, и йикъара райондин кил Нариман Абдулмуталибов спорткомплекс эцигнавай чакал нубатдин сеферда фена, кьилиз акъуднавай кваллахрихъ галаз таниш хъана. Райондин килин буйругъдалди эцигнавай объект къабулун патал комиссия тешкилнава.

РИКИЕЛ ХКИН: и спорткомплекс лезги халкъдин мерд хва, общественно-политический деятель, "Шарвили" мергъяматлувилин фондунин председатель Имам Яралиева мергъяматлувилин къанунралди эцигна. Спортдин имаратда жуьреба-жуьре секцийри кваллахда. Яшариз килиг тавуна, ана спортдал рик алай вирибуруз, гъа гьисабдай яз къунши хуьрерай тир ксаризни чпин устадвал хкаждай мумкинвал жеда, гьатта зайиф къекъезвай инсанризни иниз къедавай ва ина чпин рик аладардай ва сагламвал мягкемардай шартлар тешкилда. Са гафуналди, спорткомплексдин раklarар вири патал гъамиша ачух жеда.

- Спорткомплексди ва патарив гвай чкайри санлай 5 гектардилай виниз тешкилзава. Анагни авадамламишда, ам Кварчагъ дередин вири агъалийрин культурадин халис центрадиз элкьведа, - къейдна вичин рахунра Нариман Абдулмуталибова.

Малум хъайивал, зурба майдандал экля хъанвай и объект алай аямдин вири истемешунриз жаваб гудайди ва къенин юкьуз малум тир виридалайни хъсан технологияр

ишлемишуналди, алай вахтунда кардик квай эцигунрин къайдайрал амална, эцигнава. Эцигунрин проектдинни сметадин кьимет 45 миллион манатдилай виниз я. Ана алай аямдин вири тадаракар ва лазим алатар жеда. Ана еке спортзал, къуршахар къадай ва боксдин (санлай 400 квадратный метр) залар, къилдин ксар патал тарсар тухудай тренажерин зал, гьакьни куьмекчи блокдилай (тренерар патал ва парталар дегишардай чкаяр (раздевалкаяр), душевояр, спорткомплексдин администрациядин кабинета

Турнирди гъазур я

ПРЕСС-КОНФЕРЕНЦИЯ

Накъ, Махачкъалада, "Дагъустан" РИА-дин конференц-залда, алай йисан 8 ва 9-июлди Каспийскда, Али Алиеван тварунихъ галай Спортдин дворецда, азадказ къуршахар къунай СССР-дин 9 сеферда, Европадаин ва дуьньядин 5 сеферда чемпион, Советрин Союздин спортдин лайихлу мастер Али Алиеван международный 48-турнир кьиле тухуниз талукъарнавай пресс-конференция кьиле фена. Ана РД-дин физический культурадин ва спортдин рекъай министрдин заместитель, Олимпиададин чемпион Гъайдарбег Гъайдарбегова, азадказ къуршахар къунай Дагъустандин хъянавай командадин старший тренер Гъайдар Гъайдарова ва Италиядин хъянавай командадин векил, Олимпиададин къугъунрин буьруьнждин призёр, дуьньядин чемпион, Европадаин кьве сеферда чемпион Франк Чамизоди иштиракна.

Мугъманрин рахунрай малум хъайивал, 48-турнирда иштиракун патал дуьньядин 14 уьл-

кведай тир 120-далай виниз спортсменри заланвили 8 категориядай гъасиррал чпин алакьунар къалурда, сифтедай лагъайта цли и турнирда дуьньядин 5 уьлкведай тир спортсменри иштиракун гуьзлемишзавай. И турнирда 1-чка къур спортсменриз, гъа виликдай хъиз, 150 агъзур манат гуда. Россиядин ва Дагъустандин виридалайни виклеъ спортсменриз и турнирда иштиракдай мумкинвал авач, абуру Польшада кьиле фидай дуьньядин чемпионатди гъазурвал аквазва. Гъ.Гъайдарова къейд авурвал, им жегьил спортсменриз гегенш майдан ачух жезва лагъай чал я.

Пресс-конференциядин иштиракчийри Италиядай атанвай мугъман Ф.Чамизоди гзаф сулар гана. Таржумачидин куьмекдалди гайи жавабрай чир хъайивал, ам чи республикадиз атана саки 3 гъафте я. Ада вичиз Дагъустан гзаф бегенмиш хъанвайди, чи республикада мугъманда хъун ва и турнирда иштиракун вич патал гзаф важиблу тирди, А.Алиеван мемориалда-кесерлу акъажунра - гъалибвал къазанмишуник умуд кутунвайди къейдна.

Турнирдин тешкилатчийри спортдин и жуьредал рик алай вири ксариз акъажунриз тамашиз атун теклифна. Акъажунриз пулсуз килигиз жеда.

Итижлудаказ кьиле фена

ЧЕМЕРУКРАЙ ЛИШАНАР ЯГЪУН

Къурагъ райондин сайтда хабар ганвайвал, са тммил йикъар идалай вилик Къурагъа Чеме-рукрай лишанар ягъунай республикадин турнир кьиле фена. Ана Кьиблепатан Дагъустандин ва республикадин амай районрайни атанвай 100-далай виниз спортсменри чпин устадвал къалурна.

Турнир ачухуниз талукъарнавай шад мярекатда Кьиблепатан Дагъустанда РД-дин Муфтиятдин патай тамам ихтиярар ганвай векил Магъди Абидова, Къурагъ райондин имам Шамил Омарова, райадминистрациядин общественный хатасузвлин рекъай заместитель Альберт Исаева, райондин физический культурадин, спортдин ва жегьилрин крарин рекъай отделдин начальник Рамиз Рама-

занова ва масабуру иштиракна. Ана Магъди Абидова, турнирдин иштиракчийрихъ ва мугъманрихъ элкьвена, саглам уьмуьр кьиле тухунин важиблувилкай, жегьилвал нагъакъан крар ийиз пуч тавуникай суьгьбетарна. Ана рахай амай ксарини жегьилрихъ агалкъунар хъана кланивилин келимаяр лагъана, Р.Рамазанова райондин

къиле авай ксарин тварунихъ мугъманриз республикадин акъажунар кьиле тухуз активнидаказ куьмек гунай чухсагъул малумарна.

Турнирда Хив райондай тир Фарид Абдурагъманов 1-чкадиз лайихлу хъана. Къурагъ райондай тир Эльмар Бабаева ва Нуруддин Абдулмажидова 2-чкаяр къуна.

Дагъустандин Кубок - Мегъарамдхуьре

ГРЕППЛИНГ

ЧИ КОРР.

Мукъвара Мегъарамдхуьруьн районда А.Исрафилован тварунихъ галай Спортдин комплексда грепплингдин Gi ва No Gi жуьрейрай Дагъус-

тандин Кубок къазанмишун патал акъажунар кьиле фена. Ана Махачкъала, Кьизляр, Дербент шегьерин ва Къаякент, Докъузпара ва Мегъарамдхуьруьн районрин спортсменри яшарин са шумуд категориядай чпин алакьунар къалурна. Кьизгъин бягъсера Дербентдин команда 1-чкадиз лайихлу хъана. 2 ва 3-чкаяр, талукъ тирвал, Мегъарамдхуьруьн ва Махачкъаладин командайри къуна.

понеделник, 10 июля

РГВК
07.00 Время новостей. Итоги
07.50 Передача на лезгинском языке «Вахтар ва инсанар»
08.30 Мультфильм
08.45 Д/с «Величайшие дворцы мира»
09.15 Х/ф «Встреча с прошлым»
10.50 Театр поэзии представляет...

ПЕРВЫЙ

5.00 Доброе утро.
9.00 Новости.
9.20 Контрольная закупка.
9.50 Жизнь здорово!
10.55 Модный приговор.

РОССИЯ 1

08.07-08.10,08.35-08.41 Вести-Дагестан
11:40,14.40,17.20,20.45 Местное время. Вести-Дагестан
17:40 Парус надежды
18.00 Народный праздник «Къаба».

НТВ

5.10 Т/с «Таксистка».
6.00,10.00 Сегодня.
6.05 Т/с «Таксистка».
7.00 Деловое утро НТВ.

ДОМАШНИЙ

6.30 Джейми: обед за 30 минут. (16+).
7.30 6 кадров. (16+).
8.00 По делам несовершеннолетних. (16+).

ТВ-ЦЕНТР

6.00 Настроение.
8.00 Х/ф «Тень у пирса».
9.40 Х/ф «Тревожный вылет».
11.30,14.30 События.

ЗВЕЗДА

6.00 Х/ф «Двойной капкан».
9.00 Новости дня.
9.25,10.05 Х/ф «Я объявляю вам войну».
10.00 Военные новости.

вторник, 11 июля

РГВК
07.00,08.30,12.30 Время новостей Дагестана
07.15 Передача на табасаранском языке «Мил»
08.00 Мультфильм
08.45 Д/с «Величайшие дворцы мира»
09.15 Х/ф «Квартира»

ПЕРВЫЙ

5.00 Доброе утро.
9.00 Новости.
9.20 Контрольная закупка.
9.50 Жизнь здорово!
10.55 Модный приговор.

РОССИЯ 1

08.07-08.10,08.35-08.41 Вести-Дагестан
09:00 «Гюлистан» (на азербайджанском языке)
11:40,14.40,17.20,20.45 Местное время. Вести-Дагестан

НТВ

5.10 Т/с «Таксистка».
6.00 Сегодня.
6.05 Т/с «Таксистка».
7.00 Деловое утро НТВ.

ДОМАШНИЙ

6.30 Джейми: обед за 30 минут. (16+).
7.30 6 кадров. (16+).
8.00 По делам несовершеннолетних. (16+).

ТВ-ЦЕНТР

6.00 Настроение.
8.05 Доктор И...
8.35 Х/ф «От зари до зари».
10.40 Д/ф «Евгений Киндинов».

ЗВЕЗДА

6.00 Д/ф «Великолепная Восьмерка», ч. 1.
7.05,9.15 Т/с «Матч», 1-4 с.
9.00,13.00 Новости дня.

среда, 12 июля

РГВК
07.00,08.30,12.30 Время новостей Дагестана
07.10 Передача на лакском языке «Аьрши ва агьлу»
07.50 Мультфильм
08.45 Д/с «Величайшие дворцы мира»
09.20 Х/ф «Отважный стрелок»

ПЕРВЫЙ

5.00 Доброе утро.
9.00 Новости.
9.20 Контрольная закупка.
9.50 Жизнь здорово!
10.55 Модный приговор.

РОССИЯ 1

08.07-08.10,08.35-08.41 Вести-Дагестан
09:00 «Магудере» (на агульском языке)
11:40,14.40,17.20,20.45 Вести-Дагестан

НТВ

5.10 Т/с «Таксистка».
6.00 Сегодня.
6.05 Т/с «Таксистка».
7.00 Деловое утро НТВ.

ДОМАШНИЙ

6.30 Джейми: обед за 30 минут. (16+).
7.30 6 кадров. (16+).
8.00 По делам несовершеннолетних. (16+).

ТВ-ЦЕНТР

6.00 Настроение.
8.10 Доктор И...
8.45 Детектив «Суровые километры».
10.35 Д/ф «Ж.Болотова».

ЗВЕЗДА

6.00 Д/ф «Великолепная Восьмерка», ч. 2.
6.55 Х/ф «Отцы и деды».
8.45,9.15,10.15 Т/с «Русский перевод», 1-4 с.

четверг, 13 июля

РГВК
07.00,08.30,12.30 Время новостей Дагестана
07.15 Передача на даргинском языке «Адамти ва замана»
08.00 Мультфильм
08.45 Д/с «Величайшие дворцы мира»
09.20 Х/ф «Кутузов»

ПЕРВЫЙ

5.00 Доброе утро.
9.00 Новости.
9.20 Контрольная закупка.
9.50 Жизнь здорово!
10.55 Модный приговор.

РОССИЯ 1

08.07-08.10,08.35-08.41 Вести-Дагестан
09:00 «Турчидаг» (на лакском языке)
11:40,14.40,17.20,20.45 Вести-Дагестан

НТВ

5.10 Т/с «Таксистка».
6.00,10.00,13.00 Сегодня.
6.05 Т/с «Таксистка».
7.00 Деловое утро НТВ.

ДОМАШНИЙ

6.30 Джейми: обед за 30 минут. (16+).
7.30 6 кадров. (16+).
7.55 По делам несовершеннолетних. (16+).

ТВ-ЦЕНТР

6.00 Настроение.
8.10 Доктор И...
8.45 Х/ф «Королевская регата».
10.30 Д/ф «В.Ливанов».

ЗВЕЗДА

6.00 Д/с «Сделано в СССР».
6.20 Х/ф «Преферанс по пятницам».
8.15 Х/ф «Непобедимый».

Лезги газет

УЧРЕДИТЕЛЬ:

Дагъустан Республикадин печатдин ва информациядин министерство

367018, Махачкъала, Насрутдинован пр., 1 "а"

КЪИЛИН РЕДАКТОР
М.И. ИБРАГЪИМОВ

Тел/Факс. (872-2) 65-00-60

E-mail: lezgiGazet@yandex.ru

Газет алакьадин, информационный технологийрин ва массовый коммуникацийрин хиле гуьзчивал авунин рекъый Федеральный къуллугъдин Дагъустан Республикада авай Управлениди 2016 йисан 12 декабрлид регистрация авуна.

Регистрациядин нумра ПИ ТУ 05-00358
Макъалаяр редакцияди туькьур хъйизва. Макъалайриз рецензияр гузвач ва абур элкъвена вахузвач. Редакциядинни макъалайрин авторрин фикрар сад тахъун мумкин я.

РЕДАКЦИЯДИН ВА
ИЗДАТЕЛДИН АДРЕС:

367018, Махачкъала, Насрутдинован проспект, 1 "а". Печатдин къвал

КЪИЛИН РЕДАКТОРДИН
ЗАМЕСТИТЕЛЬ

М.А. АГЪМЕДОВ
65-13-55

КЪИЛИН РЕДАКТОРДИН
СОВЕТНИК

Ш.Ш. ШИХМУРАДОВ
65-02-81

ЖАВАБДАР СЕКРЕТАРЬ
Д.Б. БЕЙБАЛАЕВ

65-00-61

ОТДЕЛРИН РЕДАКТОРАР:

ПОЛИТИКАДИН
Н.М. ИБРАГЪИМОВ

65-02-81

ЭКОНОМИКАДИН
Ж.М. САИДОВА

65-00-59

КУЛЬТУРАДИН
Э.Д. ШЕРИФАЛИЕВ

65-00-58

ЛИТЕРАТУРАДИН
М.А. ЖАЛИЛОВ

65-00-64

ЯШАЙИШДИН ВА ЧАРАРИН
А.Х. ГЪАМИДОВ

65-00-63

БУХГАЛТЕРИЯ

65-00-62

КАССА

65-00-58

ЖАВАБДАР КОРРЕКТОР
М. МАГЪАМДАЛИЕВА

ВЕРСТКА ИЙИЗВАЙДИ
Ш. ФЕЙЗУЛЛАЕВА

НУМРАДИН РЕДАКТОР
З. БАБАЕВА

Газет йиса 52 сеферда акъатзава

ГАЗЕТДИН ИНДЕКСАР:

Йисан - 63249
Зур йисан - 51313

Чап ийиз вахкудай вахт - 21.00
Чап ийиз вахкана - 17.40

Газет "Лотос" ООО-дин типографияда чапна.

367000, Махачкъала,
Пушкинан куьче, 6.

Тираж 8364

(П) - И лишандик квай материалар
гъакъидихъ чапзавайбуру я.

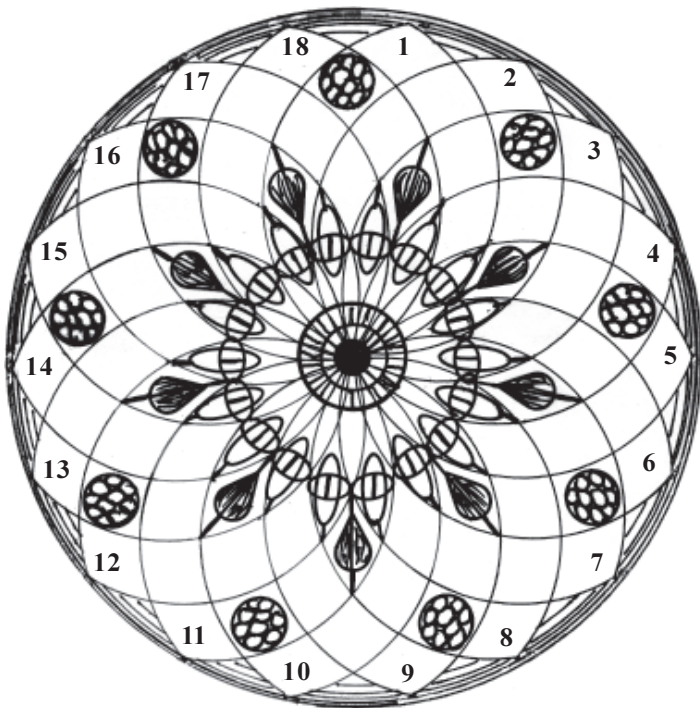
(12+) - Икъван яшар хъанвайбуру къелрай
НАШИ РЕКВИЗИТЫ:

ГБУ "Редакция республиканской газеты
"Лезги газет"

УФК по РД
Отделение - НБ РД г.Махачкала
БИК - 048209001
ИНН - 0561051314/КПП - 057101001
Р/Сч - 40601810100001000001
Л/Сч - 20036 Ш60090

Кроссворд

Туькьурайди - Салигъ ИБРАГЪИМОВ

1. Цирурай члем. 2. Мискиндин къуллугъчи. 3. Емиш. 4. Са ранг. 5. Ракъун къаб. 6. Шариятдалди суд ийизвайди. 7. Къуьрен шараг. 8. Майва. 9. Чижерги гъасилзавай продукт. 10. Ихтилат, гъикая. 11. Цуькверин... 12. Зирзбил гадардай чка. 13. Калин, къунан ва гьерен къилел жеда. 14. Атланвай тарцин пун. 15. Чуьлдин майва. 16. Къвалин къуш. 17. Филдин кIараб. 18. Авур кардин къимет.

"ЛГ"-дин 26-нумрадиз акъатай кроссворддин жавабар:

1. Назим. 2. Мен. 3. "Назани". 4. Иззет. 5. Таврат. 6. Тухум. 7. Мирвет. 8. Гаржумачи. 9. Иран. 10. Нажах. 11. Хурма. 12. Ахцегъ. 13. Гъажи. 14. Исмихан. 15. "Нур". 16. Руслан. 17. Ният. 18. Тула. 19. Агъалар. 20. Расим. 21. Муталиб. 22. Барак. 23. Куьтуьм. 24. "Мавел". 25. Латифа. 26. Абас. 27. Самур. 28. Рагъ. 29. Гъибетчи. 30. Ичин. 31. Нек. 32. Калук. 33. Крчарган. 34. Нагъиев. 35. Варданаг. 36. Гуьне. 37. Емеля. 38. Япунжи. 39. Иерусалим. 40. Мет. 41. Тираж. 42. Жалгъан.

Расценки платных публикаций в ГБУ РД "Лезги газет" на 2017 год

Реклама	Размеры (см)	Кв. см	Стоимость
1 полоса	36x26	936	9360
1/2 полосы	36x13, 18x26	468	4638
1/8 полосы	18x13	234	2340

1 кв. см газетной площади - 10 руб.
СОБОЛЕЗНОВАНИЕ - 200 руб.
НЕКРОЛОГ - 400 руб.
НЕКРОЛОГ С ФОТОГРАФИЕЙ - 500 руб.
ПОЗДРАВЛЕНИЯ - 400 руб.
ПОЗДРАВЛЕНИЯ С ФОТОГРАФИЕЙ - 500 руб.
ОБЪЯВЛЕНИЕ ОБ УТЕРЕ ДОКУМЕНТОВ - 200 руб.
УСЛОВИЯ ПУБЛИКАЦИИ - 100% предоплата
СКИДКИ
- за 5-10 публикаций подряд - 10-15%,
- рекламным агентствам - 10%

НАДБАВКИ:

1. Размещение на первой полосе - 100%
2. Размещение с телепрограммой - 30%
3. За срочность - 30-35%
4. Размещение по согласованию с заказчиком на определенном месте - 25%
5. Изготовление оригинал-макета - 20-25%

РЕКВИЗИТЫ:

Получатель: УФК по РД (г. Махачкала, ГБУ РД "Редакция республиканской газеты "Лезги газет")
Р/Сч - 40601810100001000001 УФК по РД.
Л/Сч - 20036 Ш60090
БИК - 048209001
ИНН - 0561051314
КПП - 057101001
ОГРН - 1040502522851
КБК - 0000000000000000130
ОКТМО - 82701000001
ОКПО - 40755814

Услуги: отопительные, водоснабжение, канализация, теплый пол.
Тел. 8-963-794-31-79.

Девирдин шиклар

1 - Яда, гва риввет къачур арада ФСБ гъинай акъатайди тур?! Куьне ривветар къачузвайди, чаз фадлай чизвайди я. Алма и эсуреда пун туькьурнай дуьшуьш сифте яз акъазва...

ХИРУРГИЧЕСКОЕ ОТДЕЛЕНИЕ

2 - Я дуьстур, гви чIабуз зьикI негати чир эьбун зьамни еке алакун я...

Карикатура ЧIугурди ва адаз баян гайиди
Темирхан ТЕМИРХАНОВ я

Малумат

Алай йисан 11-июлдиз, экуьнин сятдин 10-даз, Докъузпара райондин Къурушрин хуьре диндин чIехи межлис къиле фида. Мяркатда Дагъустандин духовный управленидин векилри, диндин алимри, имамри ва маса ксари иштиракда. Чна къурушвийриз, гъакни маса ватангълийриз и мяркатдиз теклифзава.

Агъамирзе гъажи МАМЕДНЕБИЕВ, Вини Къурушрин имам,
Азим гъажи ПАНАГЪОВ, ЦИийи Къурушрин имам

РикIелай фидач

Насир АЛХАСОВ,
ЦИийи Къуруш, РД-дин лайнхлу муаллим

(Зи сад лагъай муаллим Вагъидова Мина Султановнадин экуь къаматдиз бахшзава)

Къе рикIел хквез акъазнава зун
Школадиз фей сифтегъан зи югъ: Хайи диде хъиз хъана чахъ
Чинал хъвер алаз акъазва гелкъвез.
На заз авунай цийи рехъ ачух. Лап еке буржи хивез къачуна,
Галатун гъич ви рикIелни текъвез.
Лайнхлувилелд на чIугур зегъмет
Халкъ паталди я лап чIехи девлет,
Доскадал хъиз чешне яз гъарфар, Ви гъар са тарс чаз багъаз
Вуна чирнай чаз гъижаяр, гафар. АцукъайтIани ви сурун накъвар,
Ви пак тIвар рикIе тазаз амуькда.

Кабинетдай жагъана

Алай йисан 2-июлдиз Дагъустан Республикада авай УФСИН-дин (управление федеральной службы исполнения наказания) начальникдин заместитель Нариман Яралиеван мейит вичин кабинетдай жагъана.
"Новости" РИА-ди хабар гузвайвал, Нариман Яралиева вичи вичин чандиз къаст авуна. Къай-даяр хуьдай органрин чешмейри лугъузвайвал, адал гужар авуна кьейивилин лишанар алачир.
Гъа са вахтунда рагъметлу-дан мукъва-къилийри субутзавайвал, адал гужар авур жуьредин хирер-къацIар алалдай. Гъакъикъат чирун патал талуькь органри ахтармишунар тухузва.
Н.Яралиев 1969-йисуз Каспийск шегьерда дидедиз хъана. Гъана 1-нумрадин школа, ДГУ-дин химиядин факультет акъалтIарна. Адахъ са хвани, руш ава.
"Лезги газетдин" редакциядин коллективди рагъметлудан хизандиз ва вири багърийриз башсагълугъвал гузва.

"Лезги газетдин" редакциядин коллективди Велиев Эзединаз-вах, Надиятаз - балдуз, Шагъгъусейнов Мегъамедаз уьмуьрдин юлдаш

АСЯ

кечмиш хъунихъ галаз алакьалу яз башсагълугъвал гузва.

"Лезги газетдин" редакциядин коллективди стха

БАЛАБЕГ

рагъметдиз финихъ галаз алакьалу яз Балабегов Айдиназ ва мукъва-къилийриз, дериндай хажалат чIугунивди, башсагълугъвал гузва.

Гъусейнов Исламудинан хизанди стха

БАЛАБЕГ

рагъметдиз финихъ галаз алакьалу яз Балабегов Айдиназ ва мукъва-къилийриз, дериндай хажалат чIугунивди, башсагълугъвал гузва.